

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2012 harmadik negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2012. november

MAGYAR NEMZETI BANK

A 2012 harmadik negyedévére vonatkozó
felmérés összesített eredménye
2012. november

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára

A 2012 harmadik negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

(2012. november)

Az elemzést készítette: Dancsik Bálint, Lakatos Veronika

(Pénzügyi stabilitás)

Kiadja: Magyar Nemzeti Bank

Felelős kiadó: dr. Simon András

1850 Budapest, Szabadság tér 8–9.

www.mnb.hu

ISSN 2060-9604 (on-line)

A hitelezési felmérés segít feltárni, hogy meghatározó hazai bankok hogyan látják, értékelik a piaci folyamatokat, illetve hogyan alakítják stratégiájukat és azon belül hitelezési politikájukat. Az egyedi válaszok piaci részesedéssel súlyozott aggregálásával a piaci változások irányára, trendjeire lehet következtetni. Jelen elemzés minden esetben a banki vezetők válaszait ismerteti, szükség esetén azonban háttér-információkat is közlünk, hogy a felhasználók könnyebben átláthassák a folyamatokat. A mostani kérdőívet a hitelezési vezetők 2012. október 1. és 16. között töltötték ki.

A felmérés eredményeit a kapott válaszok alapján szöveges elemzésben, illetve a válaszokat bemutató grafikonok segítségével ismertetjük. Az egyes részpiacokra vonatkozó ábrákat az 1. számú melléklet tartalmazza. A 2. számú melléklet módszertani összefoglalót ad a felmérésről, a piaci részesedési adatok a 3. számú mellékletben találhatóak, végül a kérdésekre adott válaszok részletesen a 4., 5. és a 6. számú mellékletekben olvashatók (a 3., 4., 5. és 6. mellékleteket külön Excel-alapú fájl mellékletben publikáljuk). A visszatekintő kérdések 2012 harmadik negyedévére, az előretekintő kérdések a következő féléves időszakra, azaz 2012 negyedik és 2013 első negyedévére lefedő időszakra vonatkoznak. A kérdések a negyedévvél korábbi állapothoz képest tapasztalt változásokra koncentrálnak: a visszatekintő kérdések esetében 2012 második, az előretekintő kérdések esetében pedig 2012 harmadik negyedéve a viszonyítási alap.

A háztartási hitelekre vonatkozó felmérésben összesen 14 bank vett részt. A lakáshitelekkel kapcsolatos kérdésekre 10, a fogyasztási hitelezéssel összefüggően 14 bank és emellett 6 pénzügyi vállalkozás adott választ. A lakáscélú hitelállományra vonatkozóan a felmért intézmények a 2012 harmadik negyedév végi adatok alapján a bankszektor 92 százalékát fedik le, míg a fogyasztási hitelek piacán 94 százalékát. A vállalati kérdőívet összesen 7 bank töltötte ki, ezek a vállalati hitel-piac 80 százalékát, az üzleti ingatlanhitelek piacának 96 százalékát képviselik. Az önkormányzati hitel szegmensben összesen 7 banktól kértünk választ. A felmért intézmények a 2012 második negyedév végi adatok alapján a bankszektor önkormányzati kitétségeinek 97 százalékát fedik le.

Tartalom

További korrekció a háztartási hitelezési feltételekben	6
Szigorítás a vállalati hitelek feltételeiben	7
Az eurozónában is folytatódó szigorítások	7
1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák	9
Háztartási szegmens	9
Vállalati szegmens	19
Önkormányzati szegmens	31
2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló	33

A 2012 októberében végzett hitelezési felmérés alapján¹ a háztartási hitelek feltételei enyhültek 2012 harmadik negyedében mind a lakás-, mind a fogyasztási hitelek esetében, főként az árjellegű tényezőkben, így további korrekció következett be a 2011 végi széles körű szigorításokban. A bankok várakozásai alapján a 2012 negyedik negyedét és 2013 első negyedét lefedő időszakban nem lehet számítani a feltételek jelentős változására. Az állami kamattámogatás lehetséges hatása tükröződik a bankok által a következő félévre várt lakáshitelek iránti keresletélénkülésben.

A vállalati szegmensben a korábbi negyedekhez hasonlóan további szigorítások figyelhetők meg a nem árjellegű hitelezési feltételekben. A szigorodó feltételeket a gazdasági kilátásokkal és iparág-specifikus problémákkal magyarázták a bankok. A következő félévben a vállalati hitel-feltételekben nem várható változás a bankok válaszai alapján.

A háztartási szegmensben a hitelezési feltételekben 2012 harmadik negyedében bekövetkezett enyhítés kedvezőbb mértékű és irányú volt az előre jelzett változásnál, míg a vállalati szegmensben a megtörtént szigorítások megfelelnek a bankok előző negyedében adott előretekintő várakozásainak.

Az eurozónában a harmadik negyedév során is folytatódott a szigorítások mind a lakossági, mind a vállalati szegmensben. Ehhez hasonlóan Lengyelországban és Csehországban is szigorodtak a lakáshitelek feltételei, míg a fogyasztási hitelek feltételei nem változtak az előző negyedévhez képest. A vállalati szegmensben az elmúlt negyedévben is a magyar piacon nagyobb arányú szigorítás történt, mint a kelet-közép-európai átlag – hasonlóan az eddigi tendenciákhoz.

1. táblázat					
Összefoglaló táblázat a kínálat és a bankok által észlelt kereslet alakulásáról					
Szegmensek		Kínálat		Kereslet	
		2012. III. n.év	2012. IV.- 2013. I. n.év (várt)	2012. III. n.év	2012. IV.- 2013. I. n.év (várt)
Háztartási	Lakáscélú	↑	↑	↑	↑
	Fogyasztási hitel	↑	↑	↑	↑
Vállalati		↓	→	→	↑

Megjegyzés: A kínálatnál a felfelé mutató nyíl növekedésre (hitelkondíciók enyhülnek), míg a lefelé mutató nyíl csökkenésre (a hitelkondíciók szigorodnak) utal.

TOVÁBBI KORREKCIÓ A HÁZTARTÁSI HITELEZÉSI FELTÉTELEKBE

Az előző felmérésben a bankok azt jelezték előre, hogy nem kívának érdemben változtatni a lakáshitelek hitelezési feltételein (4 százalékos tervezett szigorítást 2012 második felére), a lakáshitelek esetében a bankok nettó értelemben vett közel 20 százaléka mégis enyhített a hitelezési feltételeken. Az enyhítés a hitelek árjellegű feltételeiben, a hitelfolyósítási díjakban és a szpredben jelent meg. Emellett a kockázatosabb hitelekre felszámított prémiumban szigorítás is történt. Így folytatódott a korrekció a 2011 végén tapasztalt szigorítások után. A következő félévre adott várakozásokban ellentmondásos kép figyelhető meg: a bankok nettó értelemben vett 2 százaléka tervezi összességében, hogy enyhíti a hitelezési feltételeket, de ez két bank enyhítési és egy bank szigorítási válaszából adódik össze.

A fogyasztási hitelek feltételeit a bankok nettó értelemben vett közel 9 százaléka enyhítette 2012 harmadik negyedében, miközben a következő félévben, 2012 negyedik negyedében és 2013 első negyedében több mint 13 százalékos további enyhítést tervez. Az elmúlt negyedévi enyhítés elsősorban az árjellegű feltételeket érintette, legnagyobb mértékben a felszámított szpred mértékét.

Az előző hitelezési felmérés alapján a bankok nagy része mind a lakáshiteleknel, mind a fogyasztási hiteleknel a hitelkereslet fellendülésére számított. Ezzel szemben 2012 harmadik negyedére csak a bankok nettó értelemben vett 10 százaléka jelzett erősödő keresletet a lakáscélú hiteleknel, míg a fogyasztási hiteleknel csak nettó 7 százalékos. Hasonlóan

¹ A kérdőívet a hitelezési vezetők 2012. október 1. és 16. között töltötték ki, ekkor a bankadó és a tranzakciós illeték mértékét érintő kormányzati intézkedések még nem voltak ismertek.

az előző felméréshez, a bankok ismét a hitelkereslet megerősödésére számítanak a következő félévben: a lakáshiteleknél a bankok nettó 77 százaléka, míg a fogyasztási hiteleknél nettó 31 százalék.

A lakáshitelekre vonatkozó várakozásokat az állami kamattámogatási program beindulása támaszthatja alá, amely öt éven keresztül, évente fokozatosan csökkenő mértékben kamattámogatást biztosít az adós számára. A programot július közepén módosították, mégpedig a maximálisan felszámítható kamat mértékét emelték, vonzóvá téve így a konstrukciót az első félévben passzív bankok számára. Ennek következtében a maximálisan kivethető kamat mintegy 13 százalékra emelkedett, amelyből az ügyfél a kamattámogatással csökkentett részt fizeti öt éven át. Ez kezdetben (az első évben) 8 százalék körül alakul, míg a kamattámogatás vége felé is 9–10 százalék körül lesz. A bankok augusztus folyamán jelentek meg az új kedvező konstrukciókkal. Az állami kamattámogatásos program iránti kereslet növekedését jelzi, hogy az újonnan folyósított támogatott lakáshitelek állománya 2012 második negyedévéről a harmadik negyedévre 20 százalékkal növekedett. Ezzel 2012 harmadik negyedévében a támogatott hitelek a mélypontra lévő lakáshitel-kibocsátások már több mint 8 százalékát tették ki. A kamattámogatás jövőbeli felfutását csak az állományi adatokon láthatjuk majd, a bankok által jelentett kamatszintekben ez nem fog megjelenni, mivel a bankok a kamatokat a kamattámogatással együtt jelentik az MNB felé.

SZIGORÍTÁS A VÁLLALATI HITELEK FELTÉTELEIBEN

2012 harmadik negyedéve során tovább szigorodtak a vállalati hitel-feltételek. A bankok nettó értelemben vett 22 százaléka jelzett szigorítást általánosan a vállalati szektorra. A szigorítások a maximális hitel nagyságban, a magasabb kamatfelárban és kockázati prémiumban jelentkeztek, de történtek szigorítások a szerződéses kötelezettségvállalás mértékében, a fedezeti követelményekben és a minimális hitelképességi szintben is. A következő félévben a vállalati hitel-feltételekben nem várható változás a banki válaszok alapján. A válaszadók a hitelfeltételek szigorodását elsősorban a gazdasági kilátásokkal és iparág-specifikus problémákkal magyarázták, míg az enyhítés irányába hat a bankok tőkehelyzete, a versenyhelyzet változása és a piaci részesedési célok elérése.

A hitelkeresletet tekintve folytatódott a már több negyedév óta megfigyelhető tendencia: a rövid lejáratú hitelek iránti kereslet növekedett, míg a hosszú lejáratú termékek iránti kereslet csökkent. A mostani felmérésben a bankok nettó értelemben vett 41 százaléka jelezte, hogy a beruházási hitel-kereslet gyengébb volt az előző negyedévhez képest. A bankok ilyen nagymértékű aránya 2009-ben jelezte utoljára a csökkenést. Előre tekintve, a bankok nettó értelemben vett 17 százaléka számít a rövid lejáratú hitelkereslet további növekedésére, míg a hosszú lejáratú hitelek terén a válaszadók nettó 19 százaléka számít a kereslet erősödésére a következő félévben a harmadik negyedévhez képest.

AZ EUROZÓNÁBAN IS FOLYTATÓDÓ SZIGORÍTÁSOK

A háztartási szegmensben a lakáshitelek feltételei szigorodtak mind az eurozónában², mind a vizsgált régiós országokban – Lengyelországban³ és Csehországban⁴ –, míg a fogyasztási hitelek feltételei az eurozónában kismértékben szigorodtak, Csehországban és Lengyelországban változatlan szinten maradtak az előző negyedévhez képest. A lakáshiteleknél történt szigorítás megjelenik a régiós országokra számolt kelet-közép-európai indexben is. A lakáshitelek esetében a szigorítások elsősorban a hitelkamatok és forrásköltségek közötti szpredet érintették. Ez megjelenik a hitelköltség emelkedésében is, a kamatfelárak tovább növekedtek és jelenleg meghaladják a 2009-ben látott eddigi legmagasabb értékeket is. A negyedik negyedévre vonatkozóan a válaszadók az eurozónában és Lengyelországban a lakáshitelek feltételeinek további szigorodását várják, míg Csehországban a banki válaszok alapján enyhítést várnak. A fogyasztási hitelek feltételeiben a banki válaszok alapján csak Lengyelországban várható enyhítés.

A vállalati szegmensben 2012 harmadik negyedévére egyaránt a hitelfeltételek szigorodása volt jellemző az eurozónában és Románia kivételével a régiós országokban. A kelet-közép-európai átlag és a magyar adatok alapján összehasonlítva a szigorítók nettó arányát, az elmúlt negyedévben is a magyar piacon volt nagyobb arányú szigorítás – hasonlóan az elmúlt időszakban bekövetkezett változásokhoz. A válaszadók a szigorítások fő okaként – a magyarországi helyzethez hasonlóan – a hajlandósági tényezőket jelölték meg. A hitelezési képesség – azon belül is a tőkehelyzet – csak Csehországban, illet-

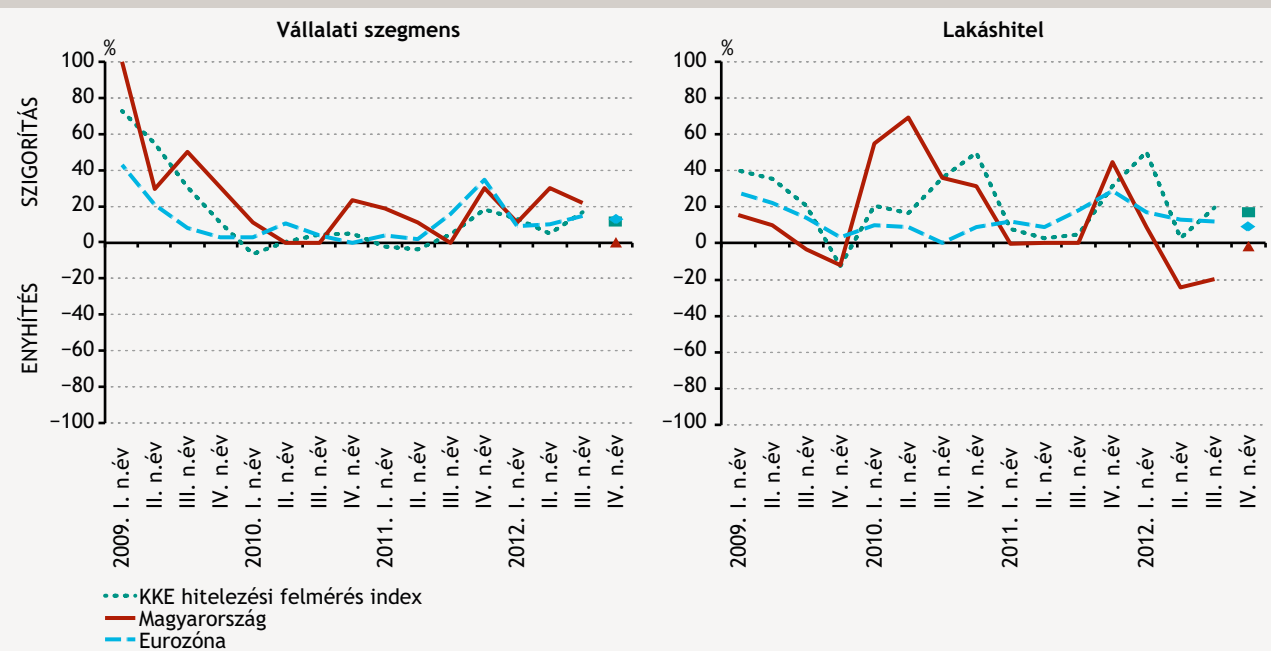
² <http://www.ecb.int/stats/money/surveys/lend/html/index.en.html>

³ <http://www.nbp.pl/homen.aspx?f=/en/systemfinansowy/kredytowy2012.html>

⁴ http://www.cnb.cz/en/bank_lending_survey/index.html

1. ábra

A hazai hitelezési feltételek változásának összehasonlítása a kelet-közép-európai országokkal a vállalati és lakáscélú hitelezésben

Megjegyzés: Az adatok irányt és nem mértéket jelölnek. Szlovákia esetén csak féléves adatok állnak rendelkezésre, ezeket alkalmaztuk két negyedévre. Rezidensek felé fennálló hitelállomány alapján súlyozva Csehország, Lengyelország, Magyarország, Szlovákia, Szlovénia és Románia adatai. Forrás: EKB, egyes jegybankok, MNB.

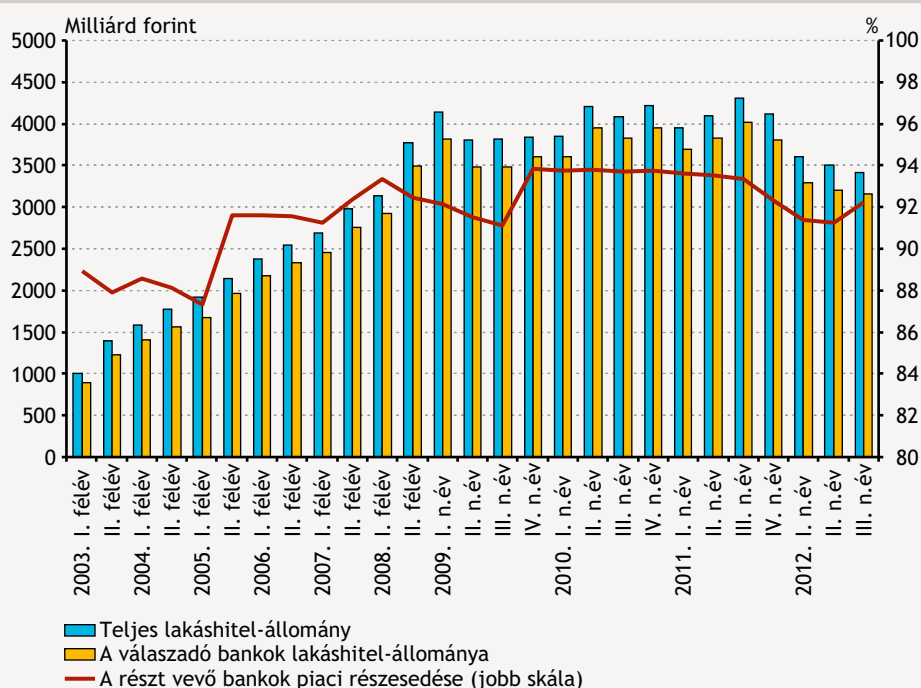
ve kisebb mértékben az eurozónában hatott a szigorítás irányába. A szigorítások elsősorban a kockázatosabb hitelek prémiumát, valamint a forrásköltségek és hitelkamatok közötti szpredet érintették. A hitelezési felmérések alapján 2012 utolsó negyedévében sem várható fordulat: a válaszoló bankok a feltételek további szigorodását jelezték előre.

1. számú melléklet: A hitelállományok alakulását és a kérdőívre adott válaszokat bemutató ábrák

HÁZTARTÁSI SZEGMENS

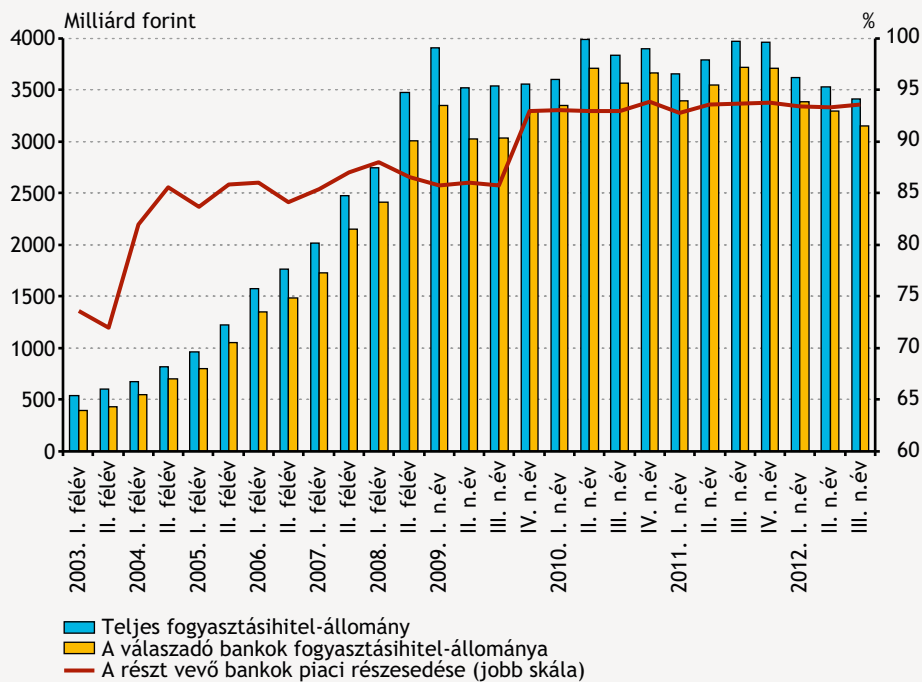
1. ábra

A lakáscélú hitelállomány és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma és köre (pl. fúzió hatására, új bank bevonásának hatására). 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

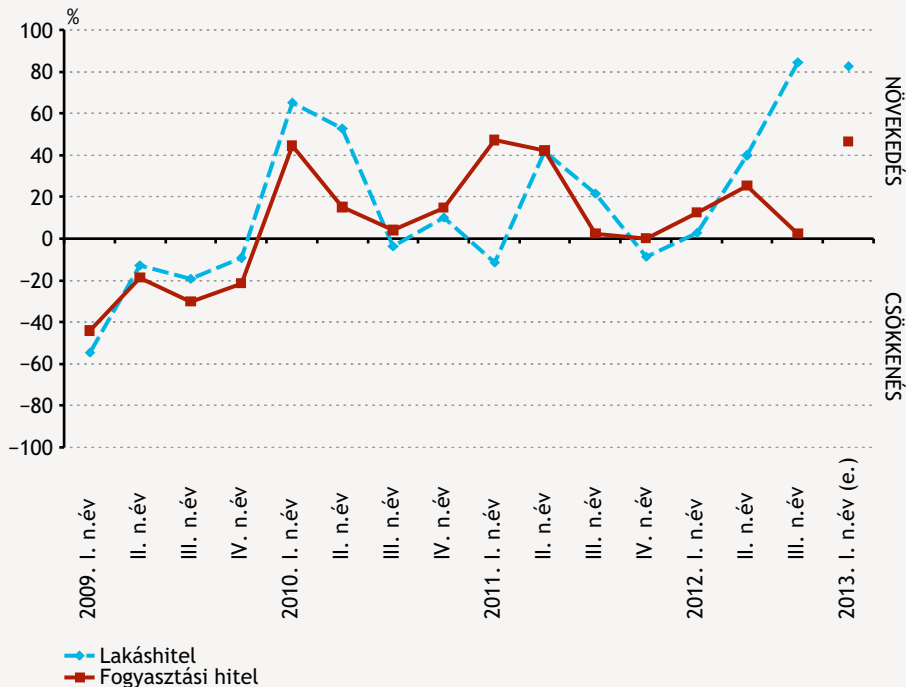
2. ábra
A fogyasztási hitelek állománya és a kérdőívet kitöltő bankok piaci részesedése

Megjegyzés: a vizsgált félévek során változott a megkérdezett bankok száma. Az ábra csak a megkérdezett bankok piaci részarányát tartalmazza a banki portfólión belül, a pénzügyi vállalkozások részesedése nem jelenik meg. 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

3. ábra
Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a lakáshitelek és a fogyasztási hitelek piacán

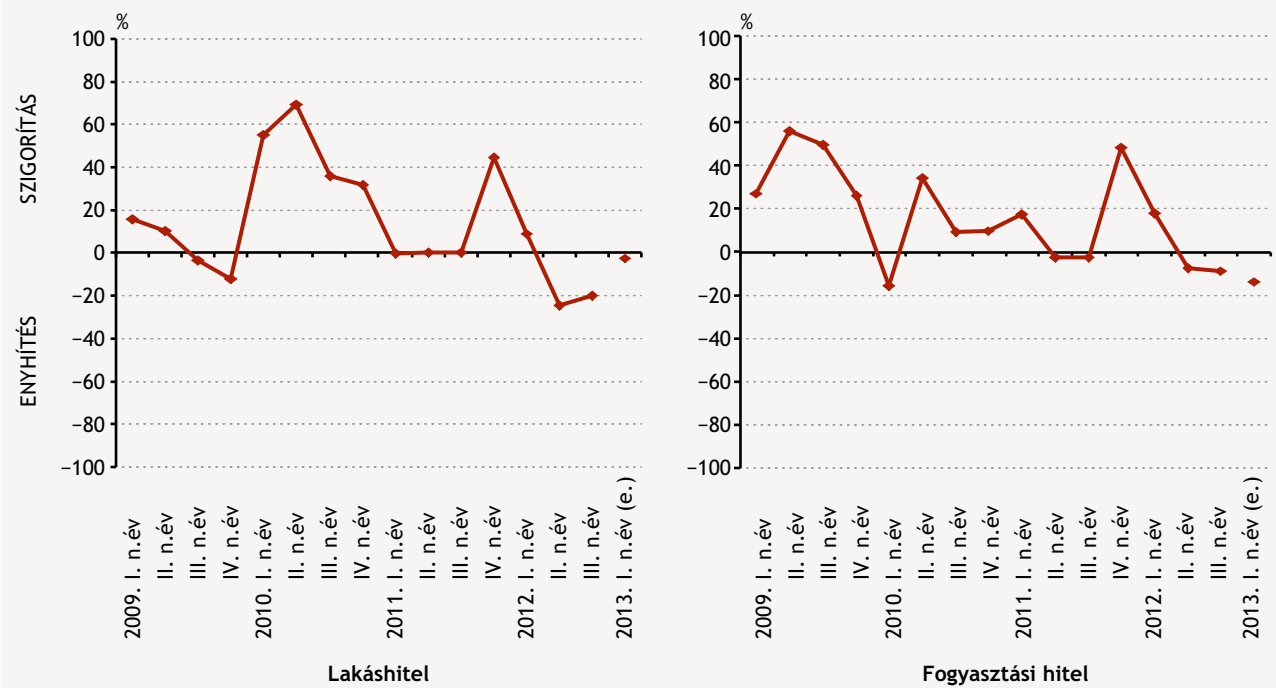
(erősebb és gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

4. ábra

Hitelezési feltételek a lakáscélú és a fogyasztási hitelek piacán

(a hitelezési feltételekben szigorítást és enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

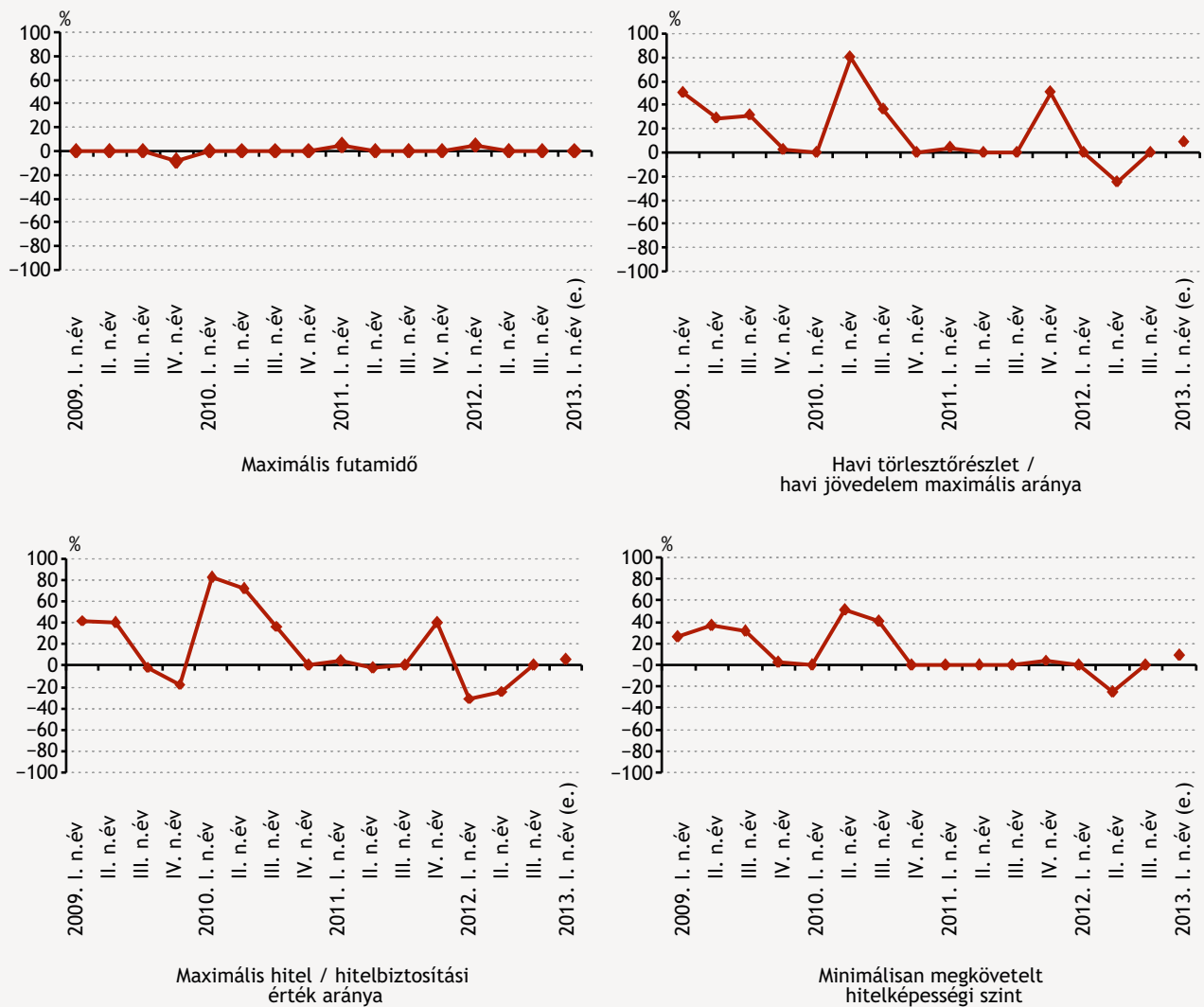

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

5. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

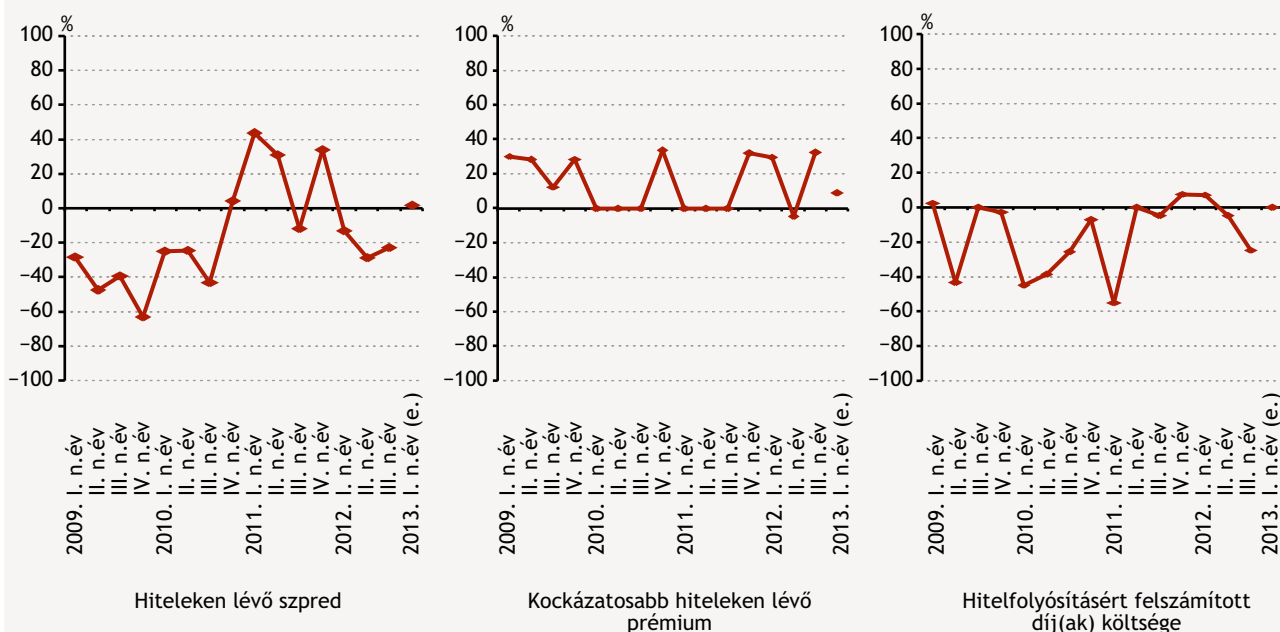

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

6. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a lakáscélú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

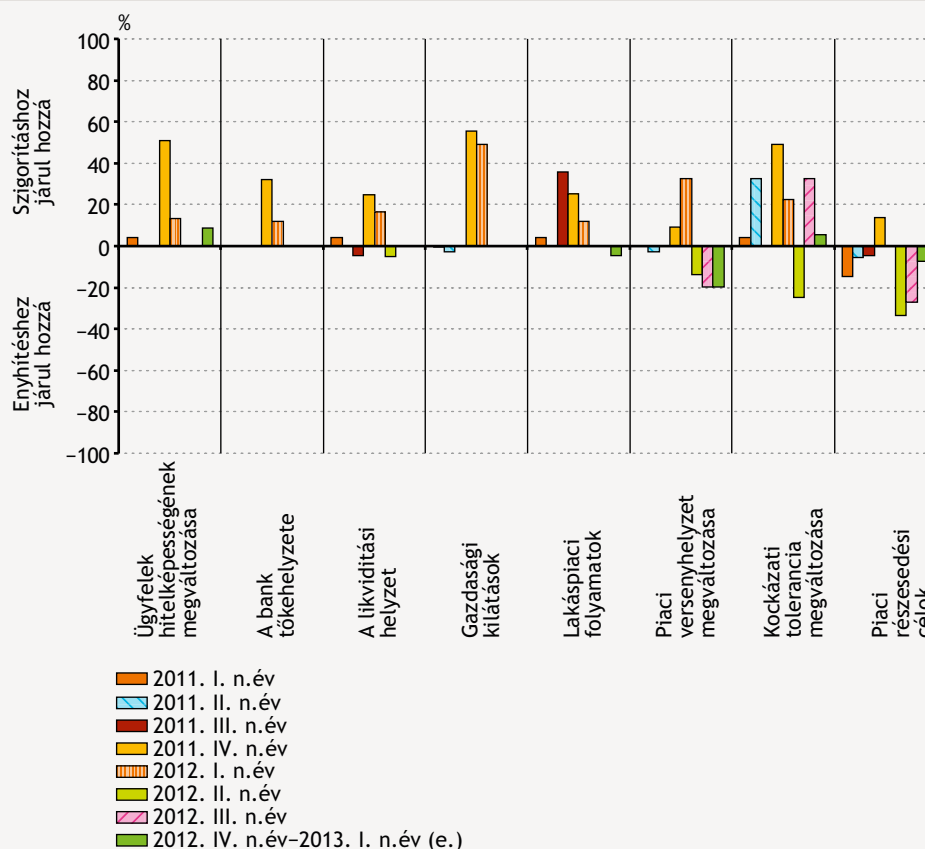

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

7. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a lakáscélú hitelek esetében

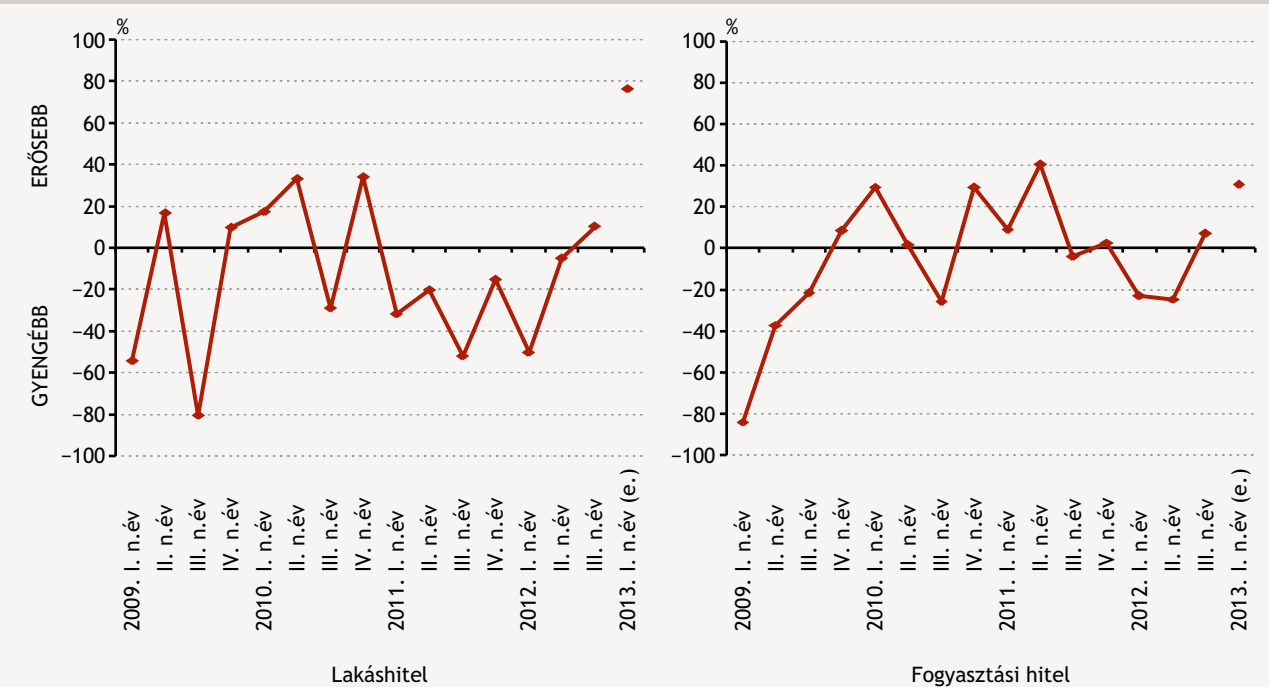
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

8. ábra

Hitelkereslet a háztartási hitelezési szegmensben

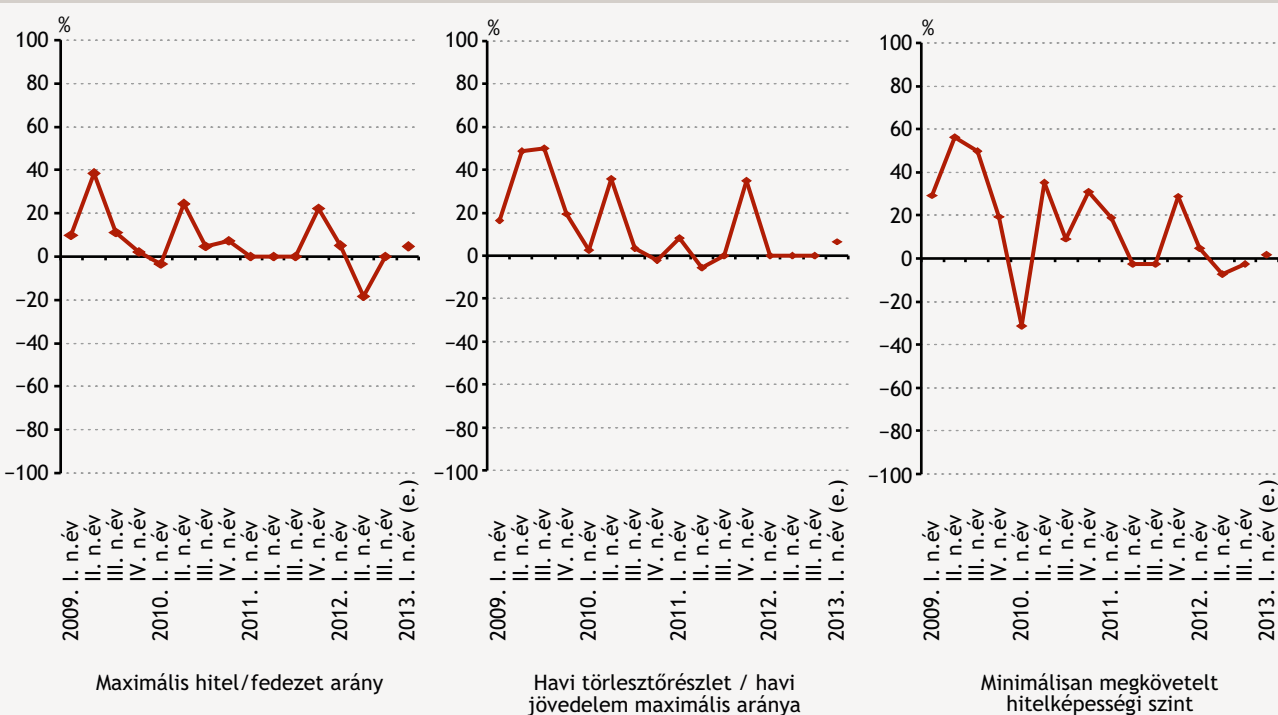
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

9a. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

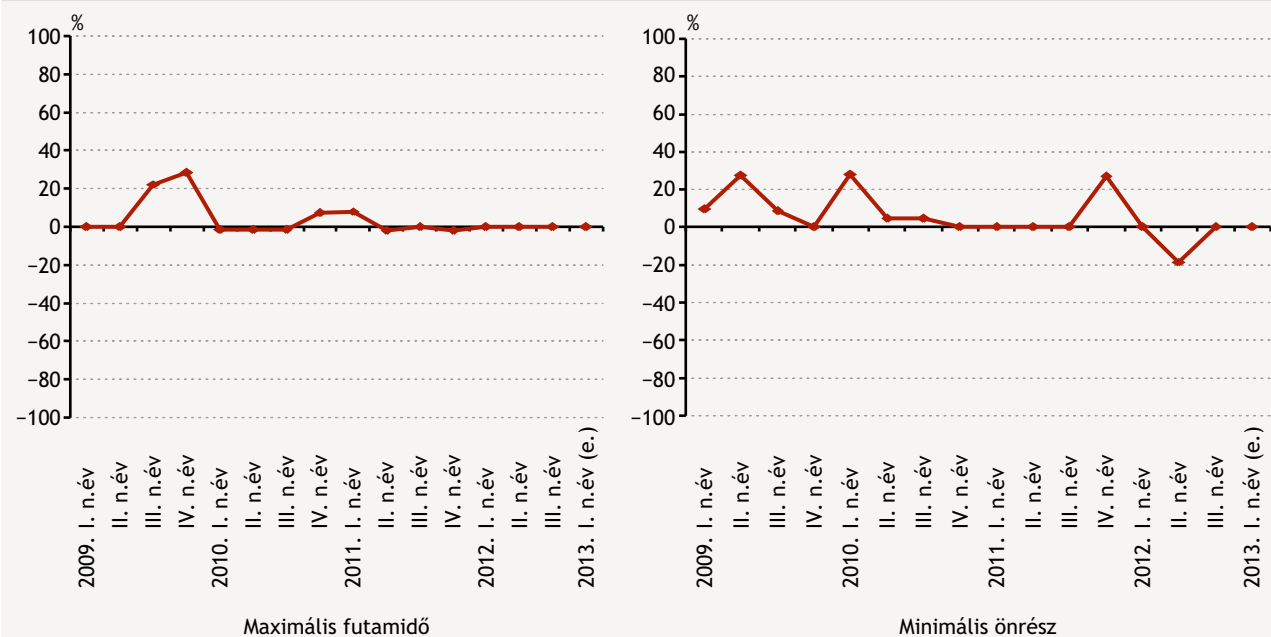

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

9b. ábra

Hitelezési feltételeken belül a nem árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

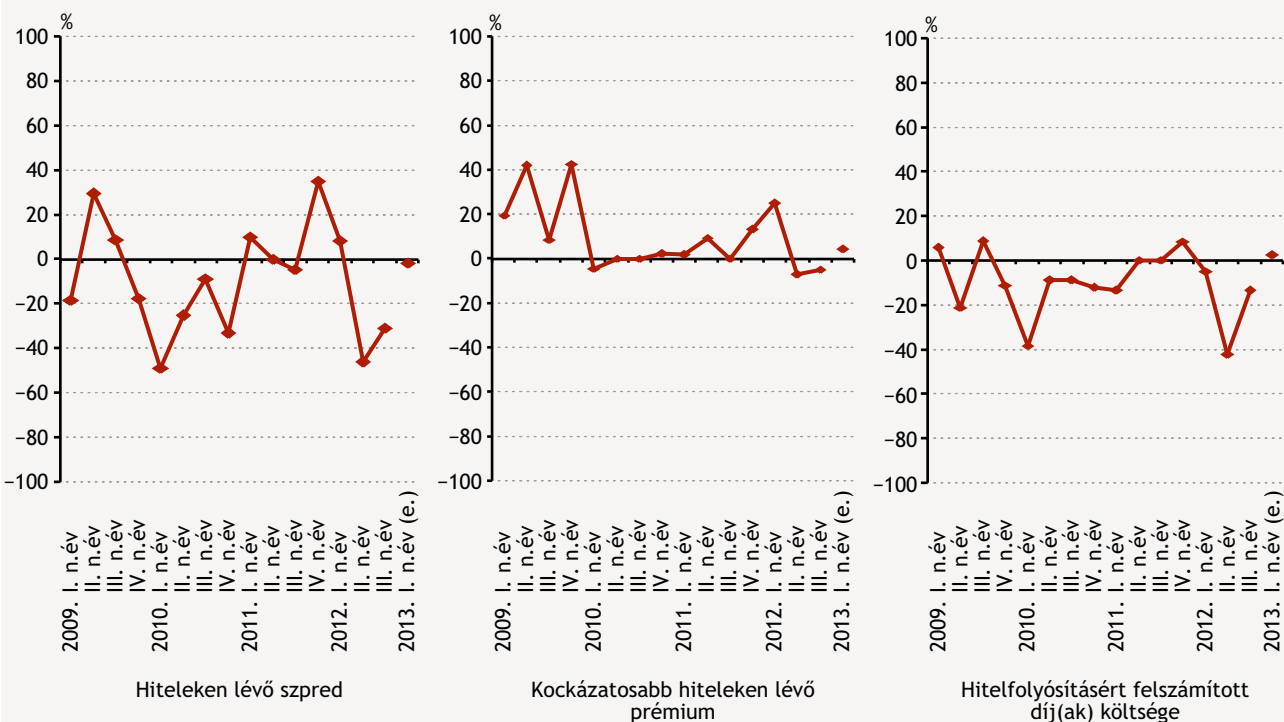

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

10. ábra

Hitelezési feltételeken belül az árjellegű feltételek a fogyasztási célú hitelek piacán

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége, pozitív érték szigorításra utal, negatív érték enyhítésre piaci részesedéssel súlyozva)

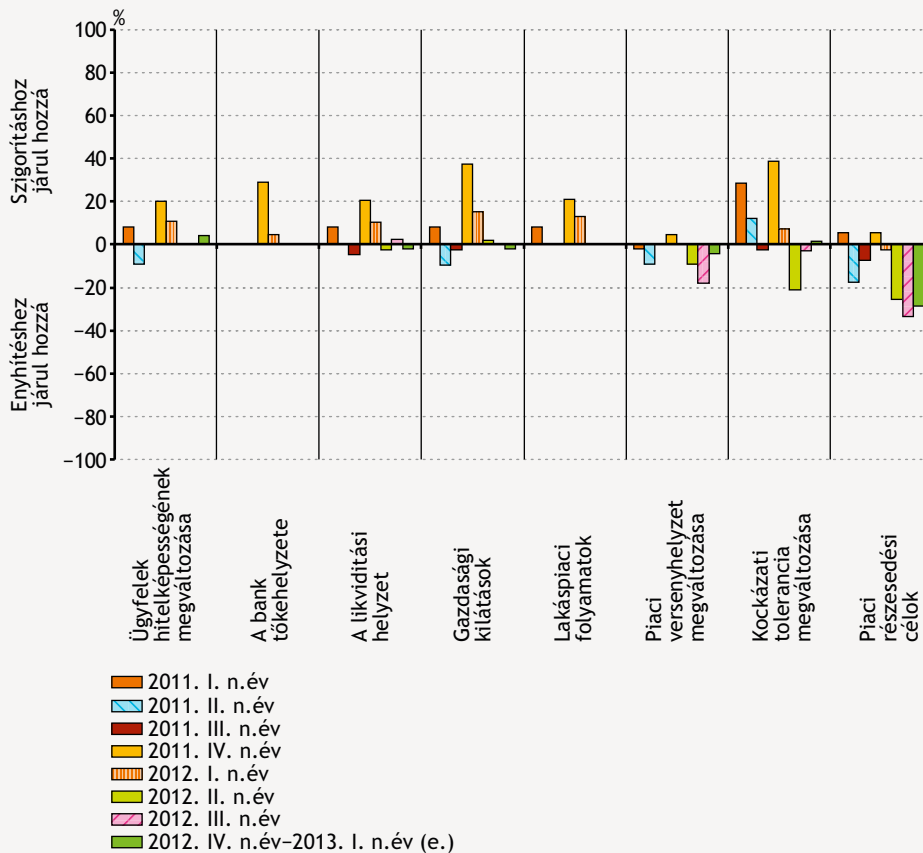

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

11. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a fogyasztási célú hitelek esetében

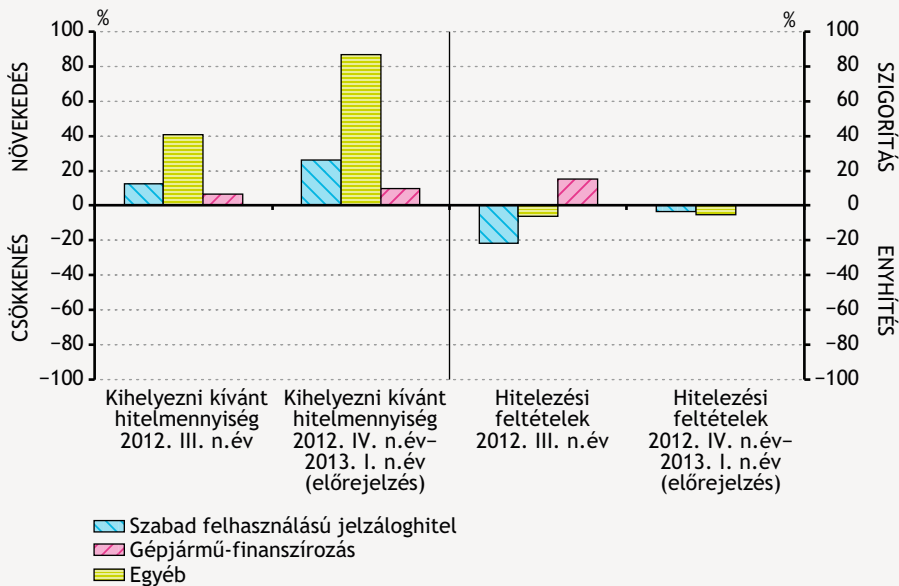
(az adott tényező kapcsán a szigorításhoz, illetve az enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

12. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség és a hitelképességi feltételek változása a különböző fogyasztási típusú hiteltermékeknél

(a növekedést/szigorítást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

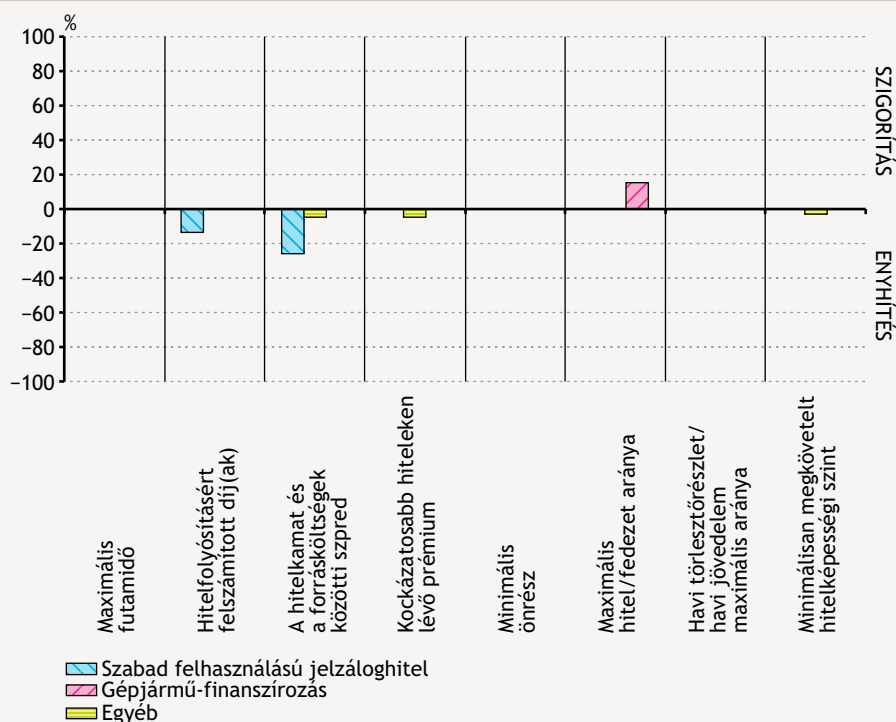

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

13. ábra

Hitelezési feltételek változása a különböző fogyasztásihitelek-termékeknél 2012 harmadik negyedévében

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

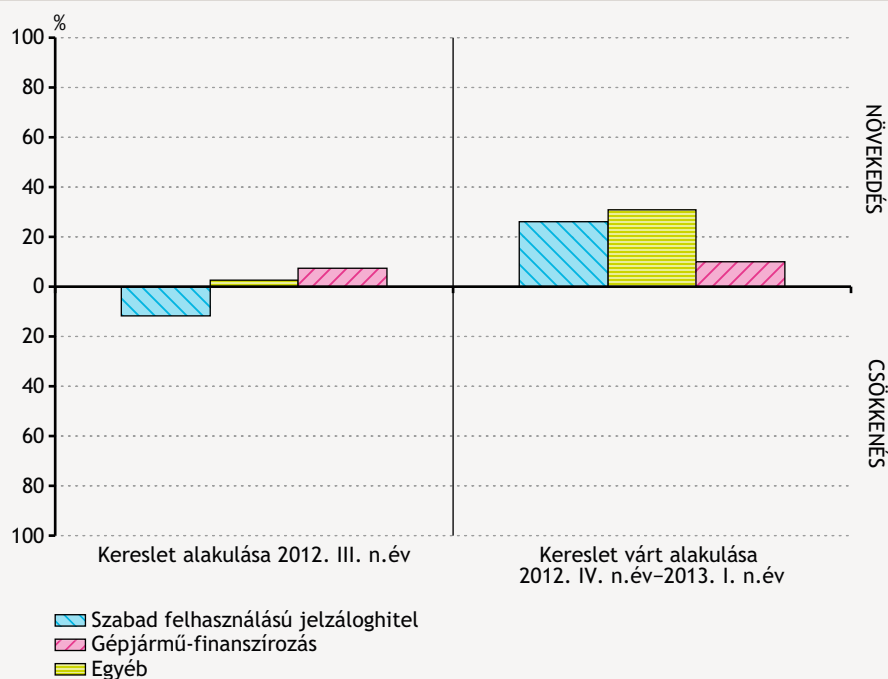

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

14. ábra

A hitelek iránti kereslet változása a különböző fogyasztásihitelek-termékeknél

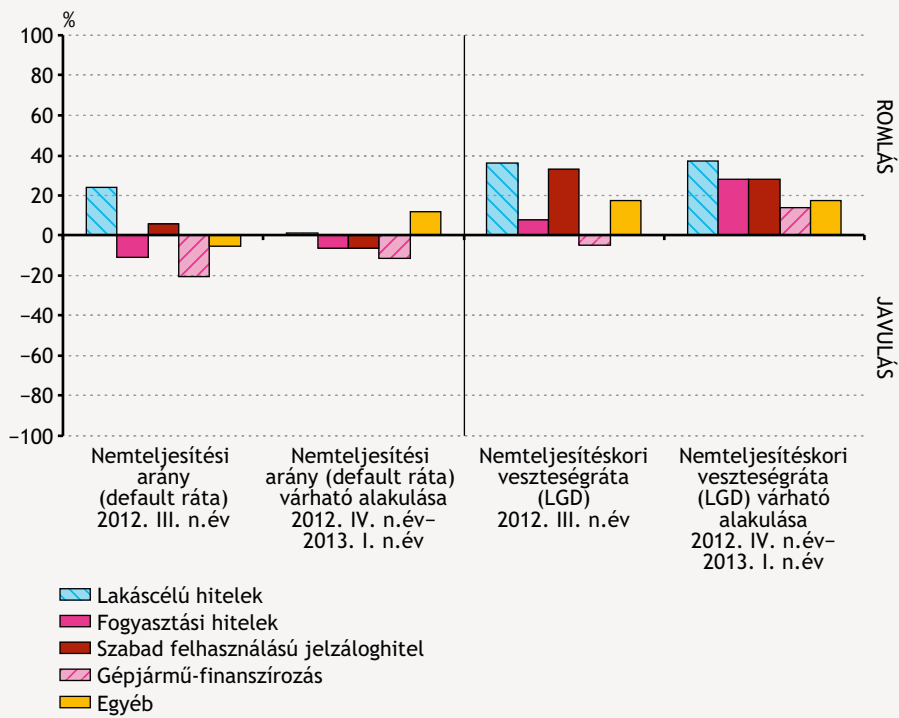
(a növekedést, illetve csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

15. ábra

A háztartási hitelek nemteljesítési aránya és a nemteljesítéskori veszteségrátája

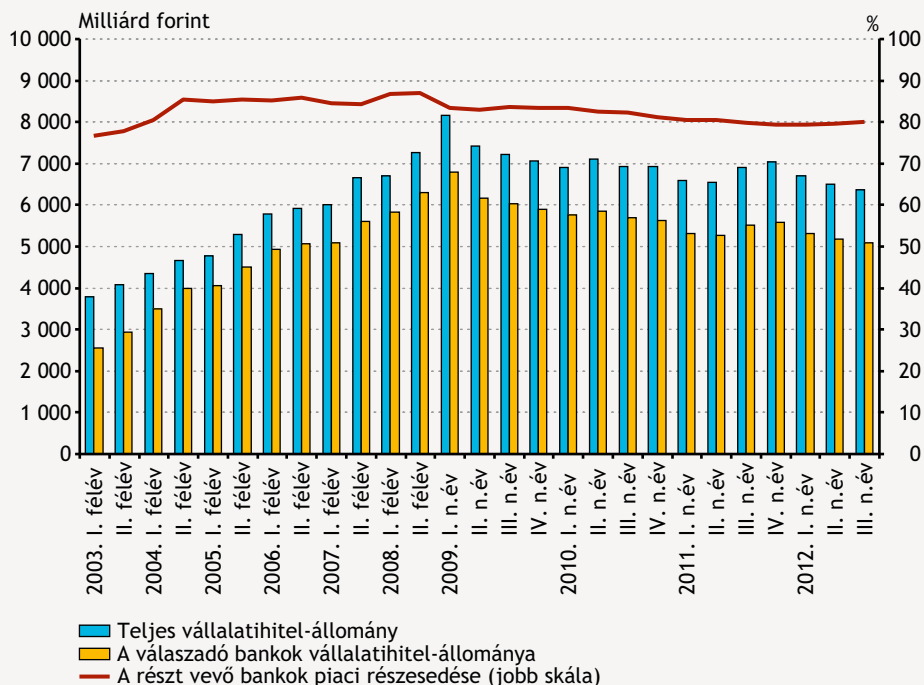
(a kockázatnövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

VÁLLALATI SZEGMENS

16. ábra

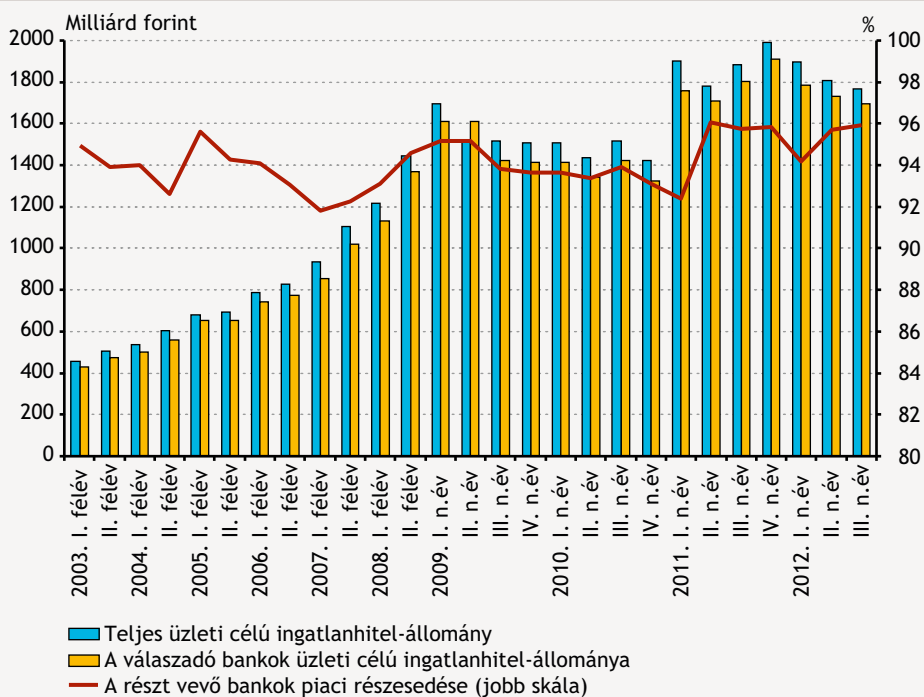
A teljes vállalati hitel-állomány és a vállalati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák állományi adatait is.

17. ábra

Az üzleti célú ingatlanhitel-állománya és a kérdőívet kitöltő bankok részesedése a teljes projekthitel-állományból

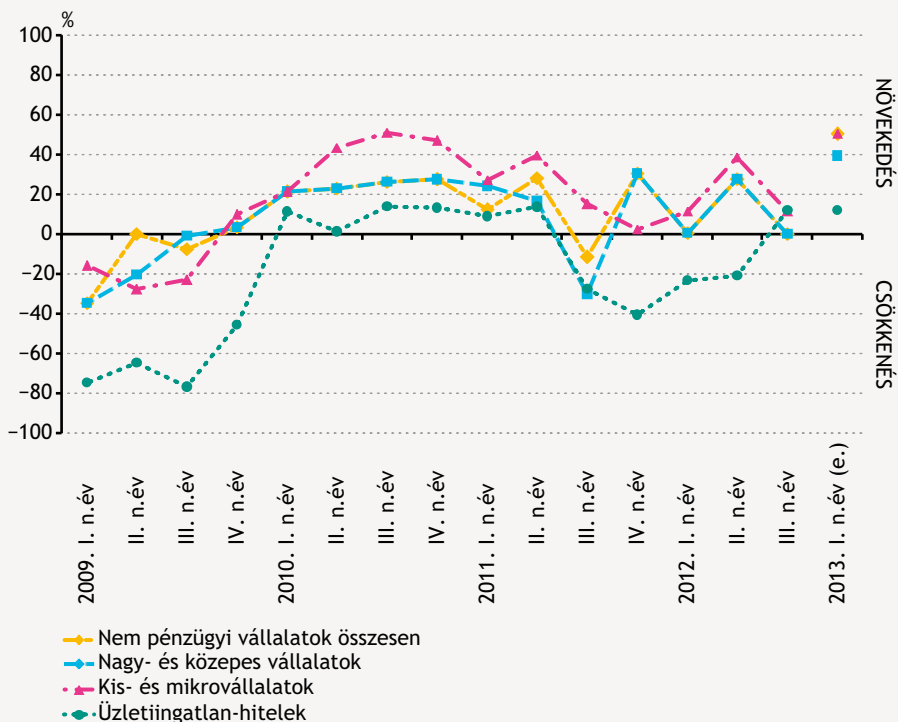

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák állományi adatait is. 2011 első negyedétől kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókák ingatlanvásárlási hitelállományát.

18. ábra

Kihelyezni kívánt hitelmennyiség a vállalati hitelek piacán

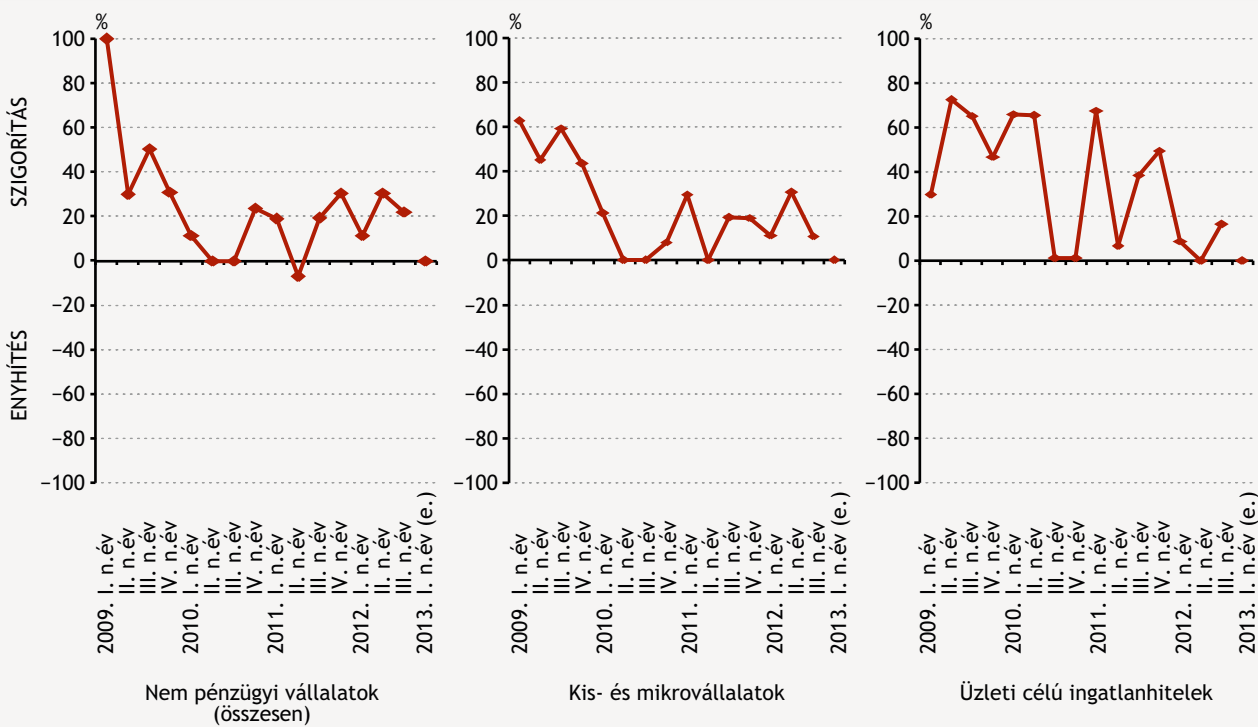
(az erősebb és a gyengébb hitelezési hajlandóságot jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

19. ábra

Hitelezési feltételek változása az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

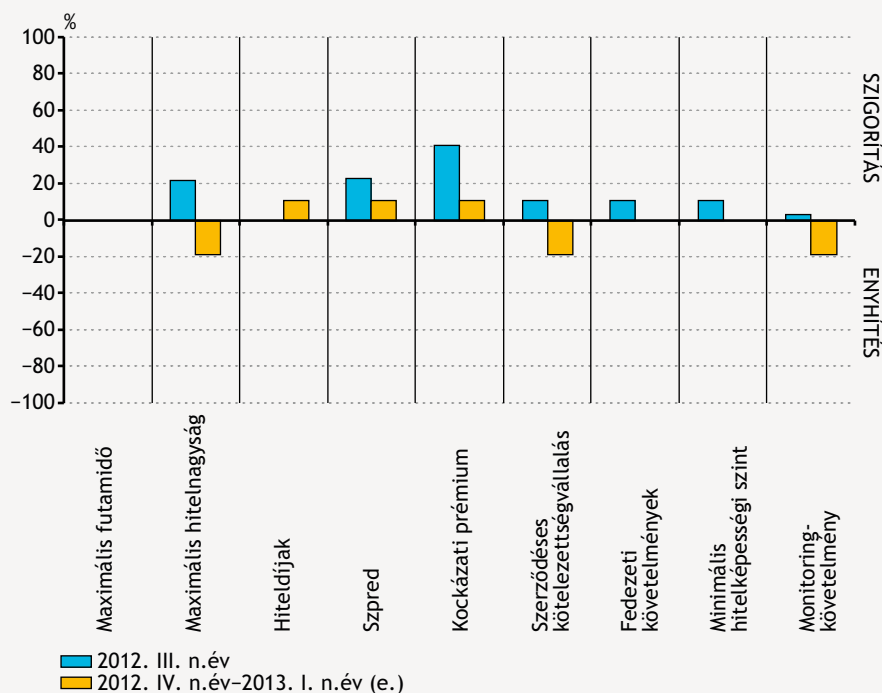

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

20. ábra

Hitelezési feltételek változása a vállalati szegmensben

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

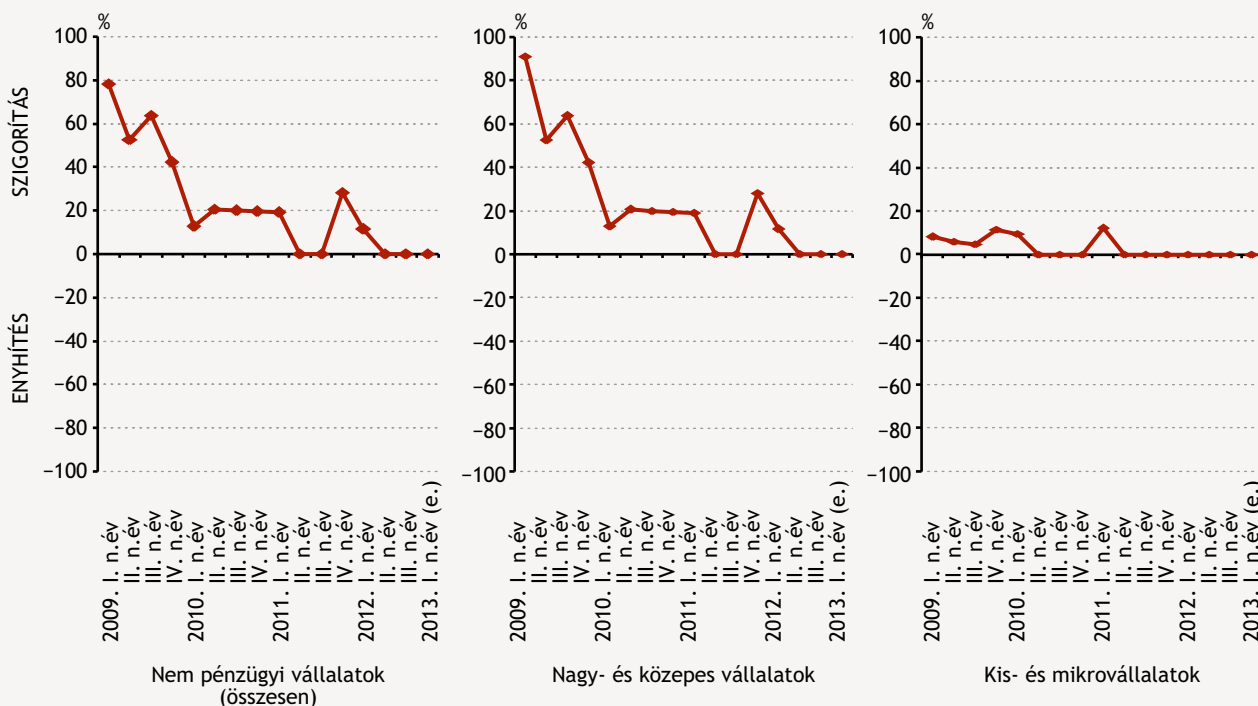

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

21. ábra

Maximális futamidő az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

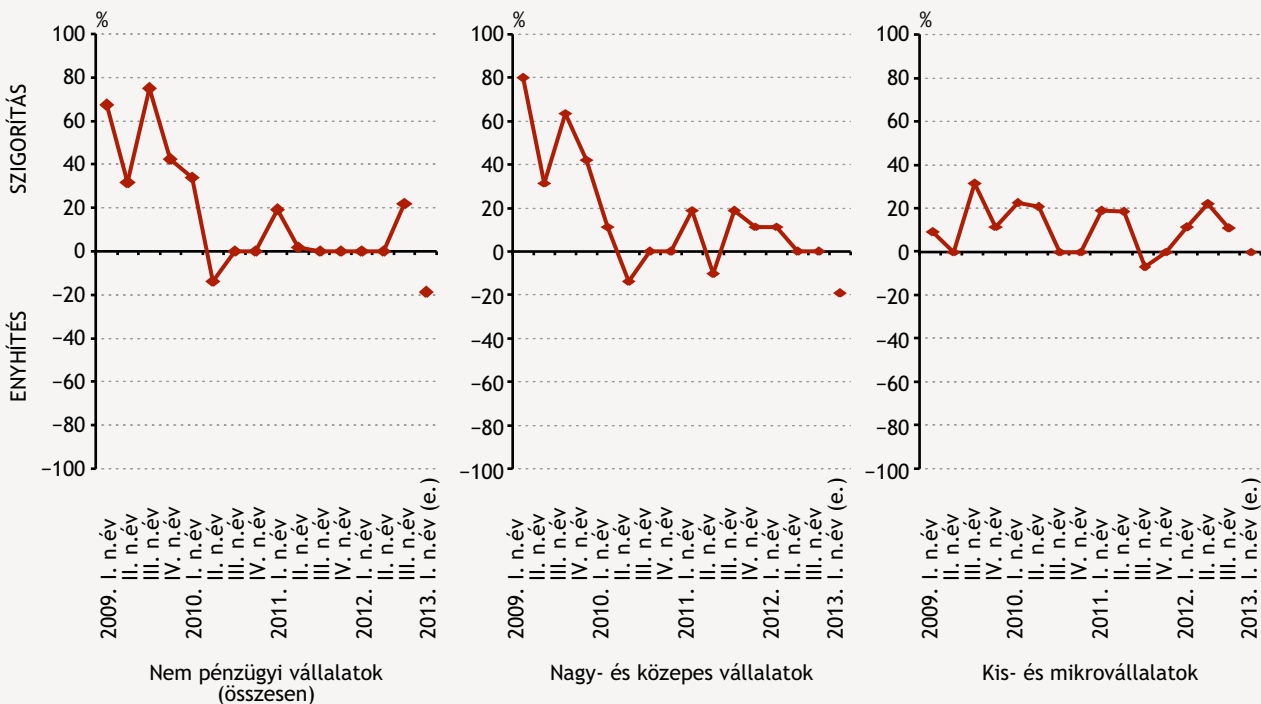

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

22. ábra

A hitel/hitelkeret maximális nagysága az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

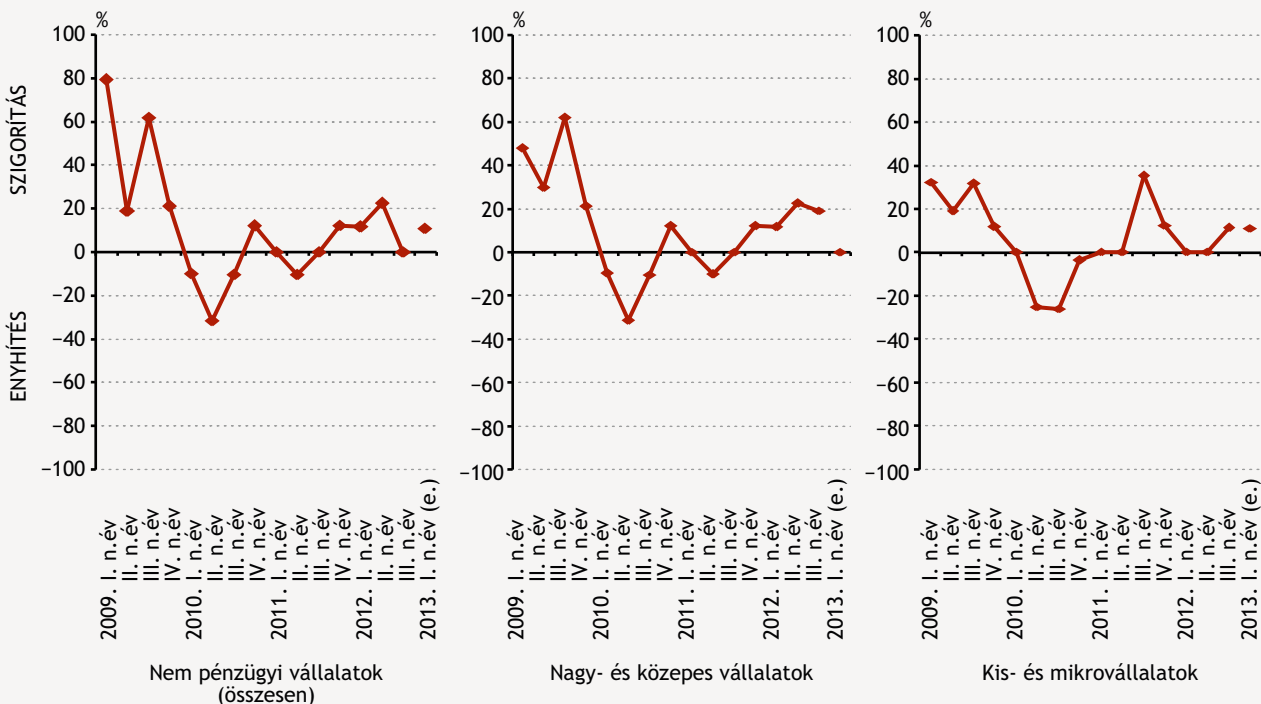

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

23. ábra

A hitel/hitelkeret nyújtásáért felszámított díj(ak) az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

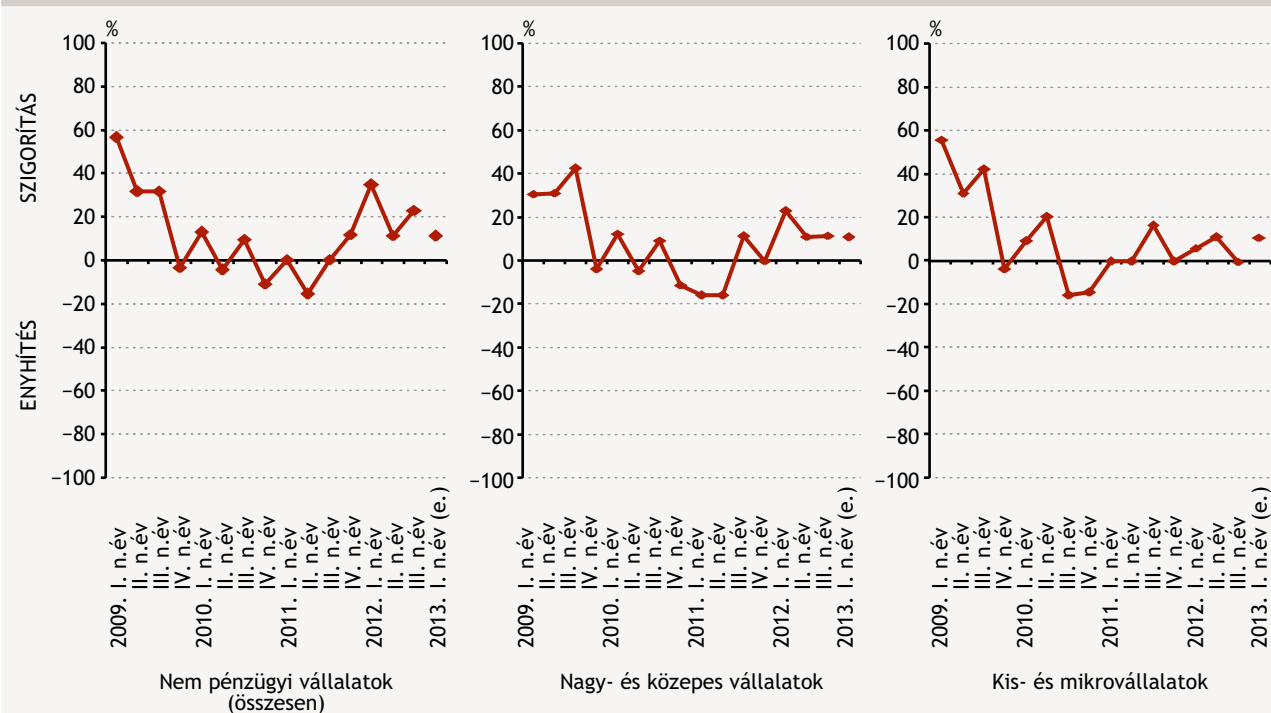

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

24. ábra

A hitelkamat és a forrásköltségek közötti szpred az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

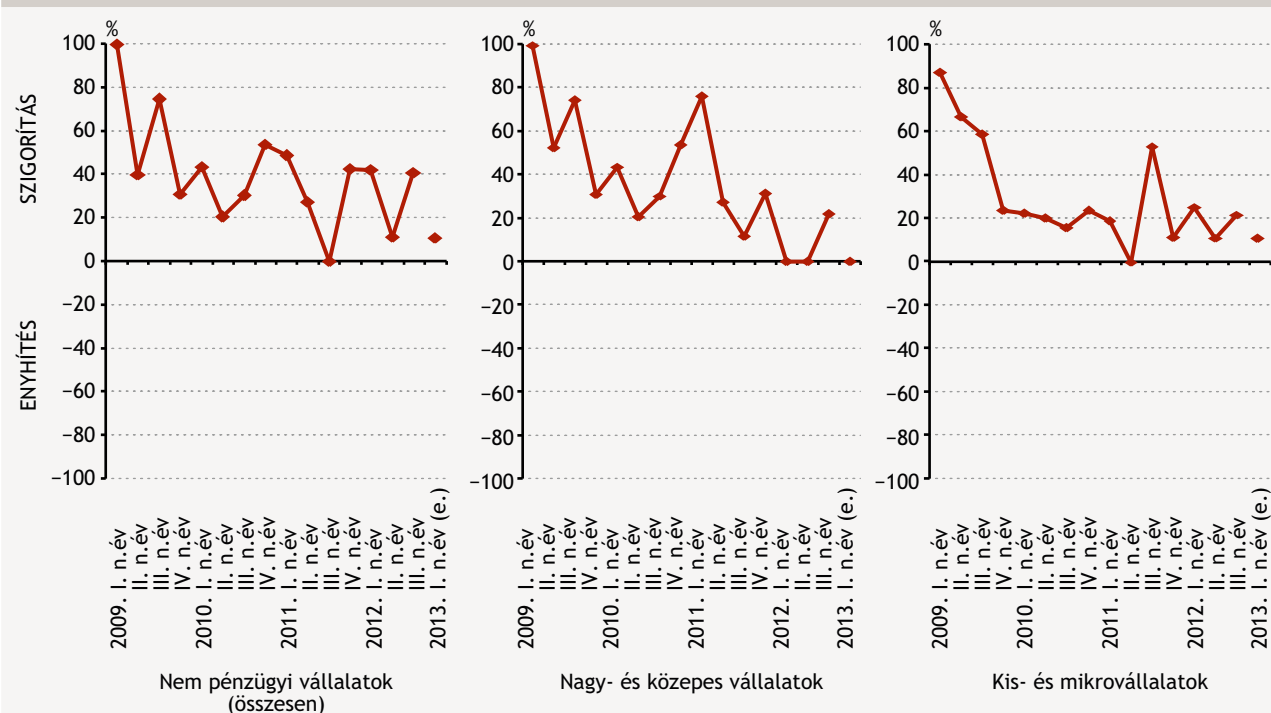

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

25. ábra

A kockázatosabb hiteleken lévő prémium az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

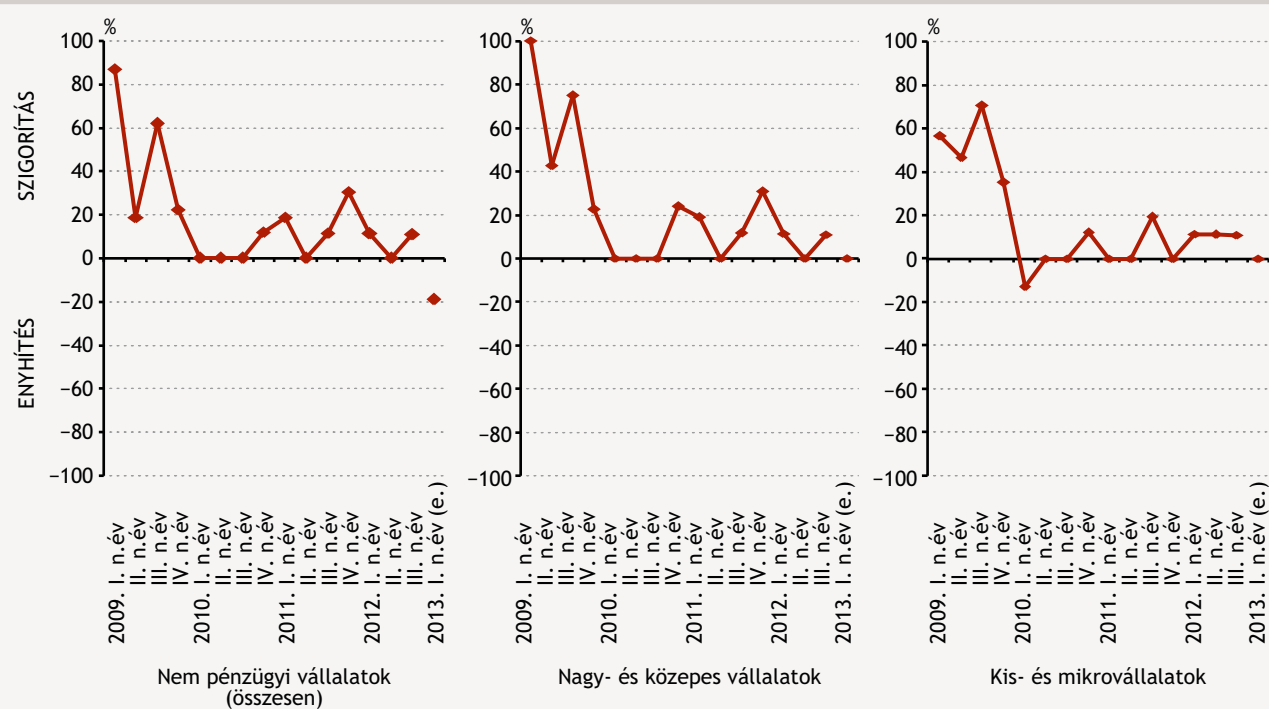

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

26. ábra

Az adóstól megkövetelt szerződéses kötelezettségvállalások az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

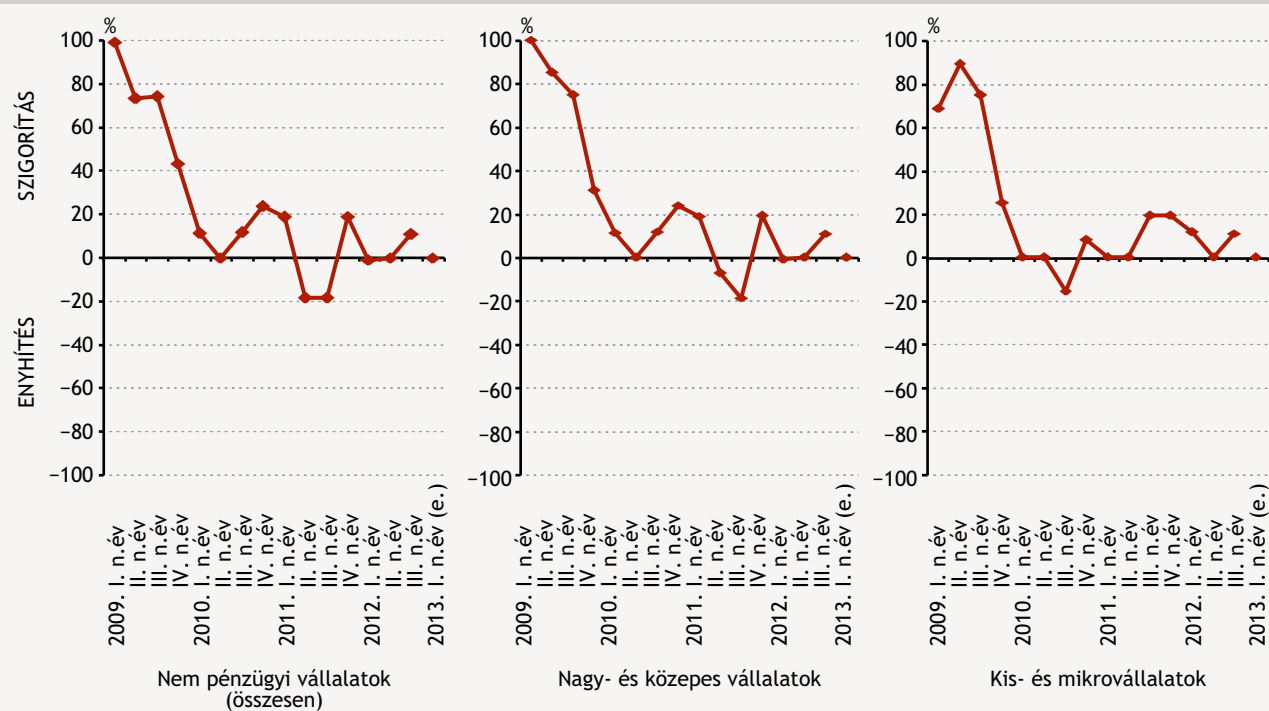

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

27. ábra

Fedezeti követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

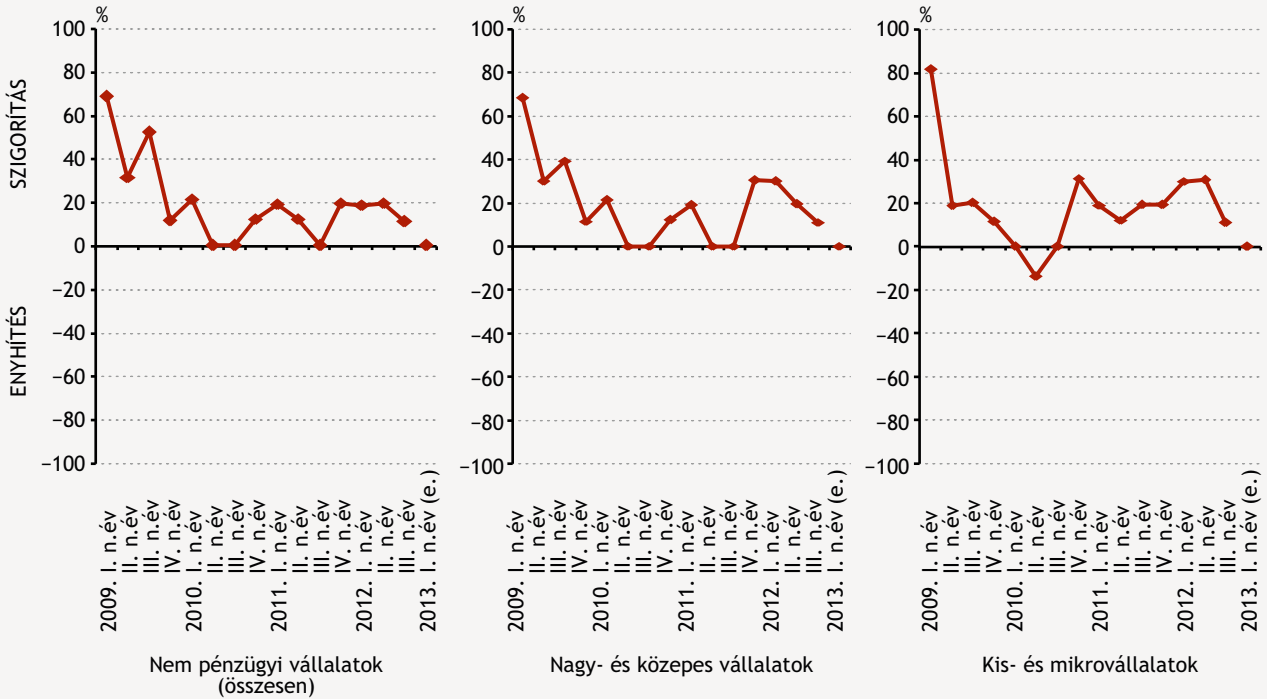

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

28. ábra

A minimálisan megkövetelt hitelképességi szint az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

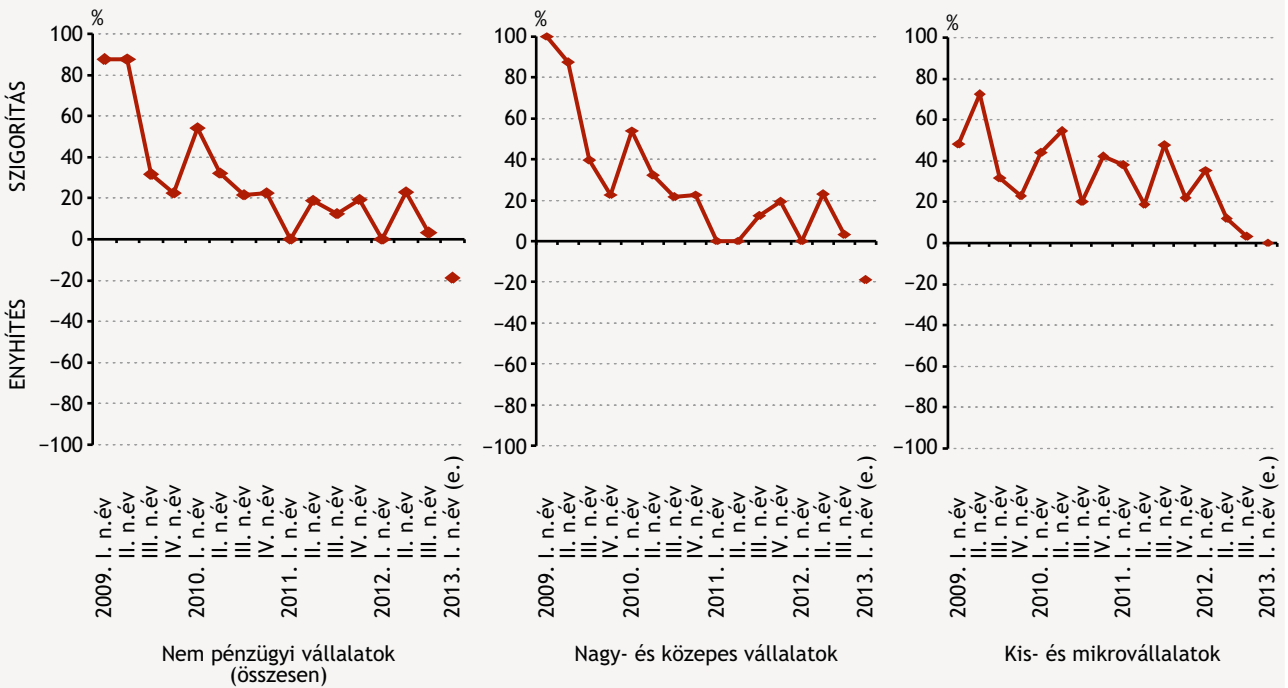

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

29. ábra

Monitoring, illetve vállalatokkal szembeni adatszolgáltatási követelmények az egyes vállalati kategóriákban

(a szigorítást és az enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

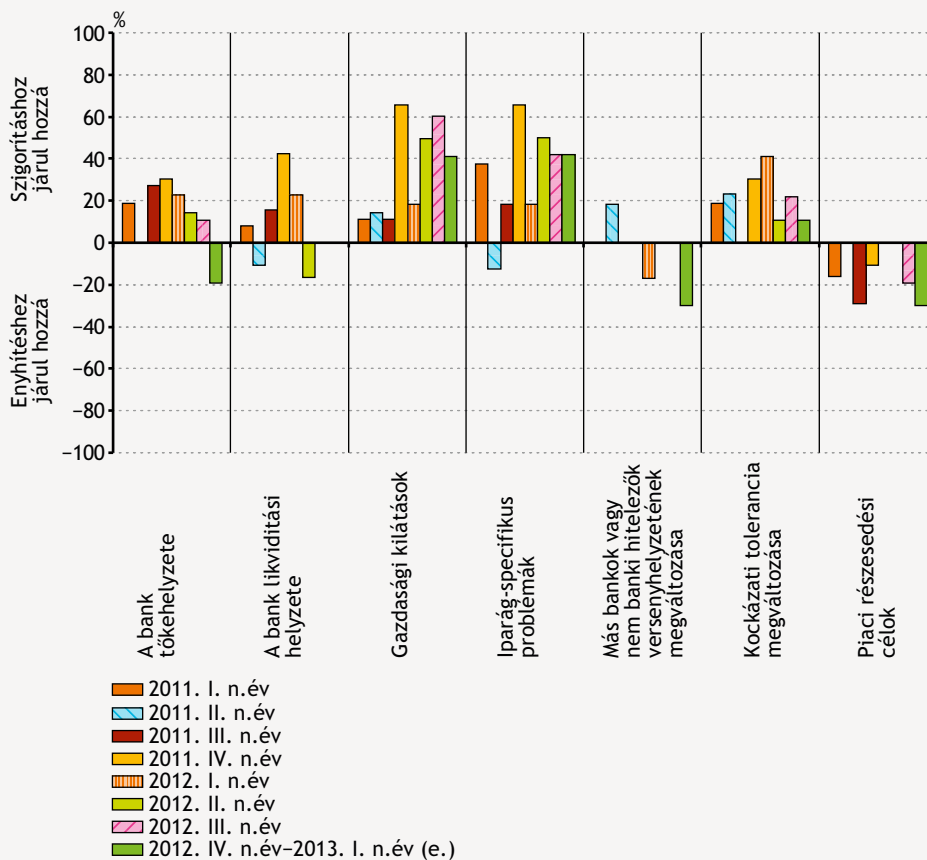

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

30. ábra

A hitelezési feltételek változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

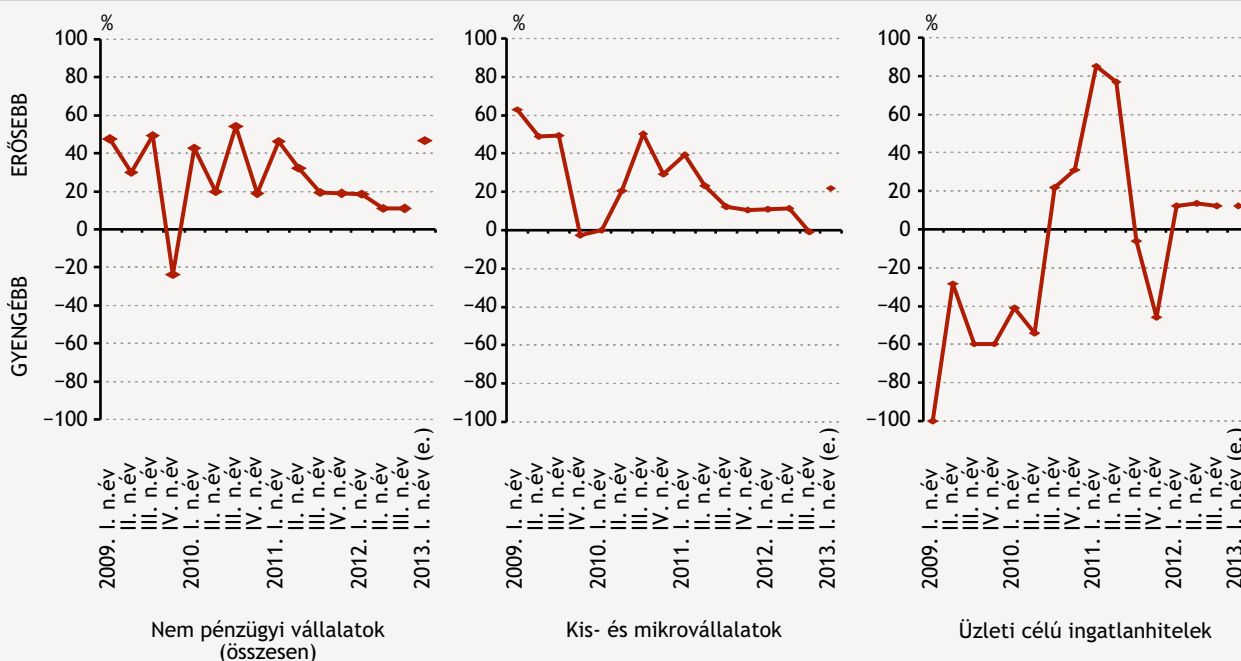
(a szigorításhoz, illetve enyhítéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

31. ábra

A hitelkereslet változása vállalati kategóriák szerint

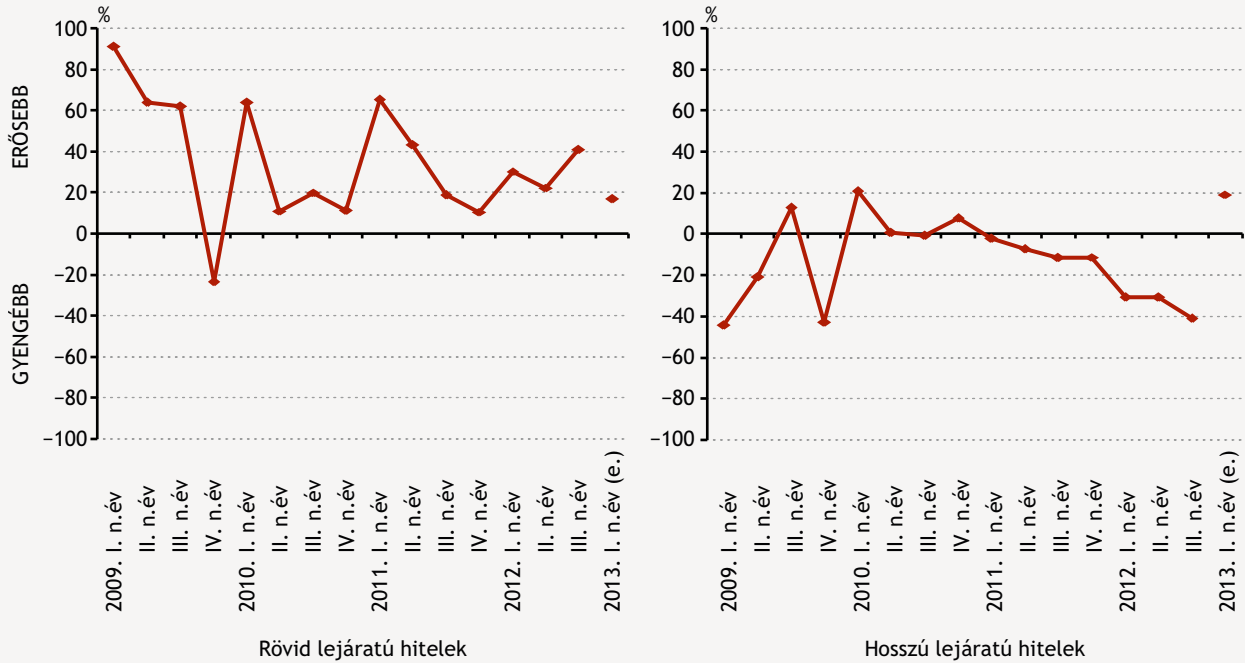
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

32. ábra

A hitelkereslet változása eredeti futamidő szerint

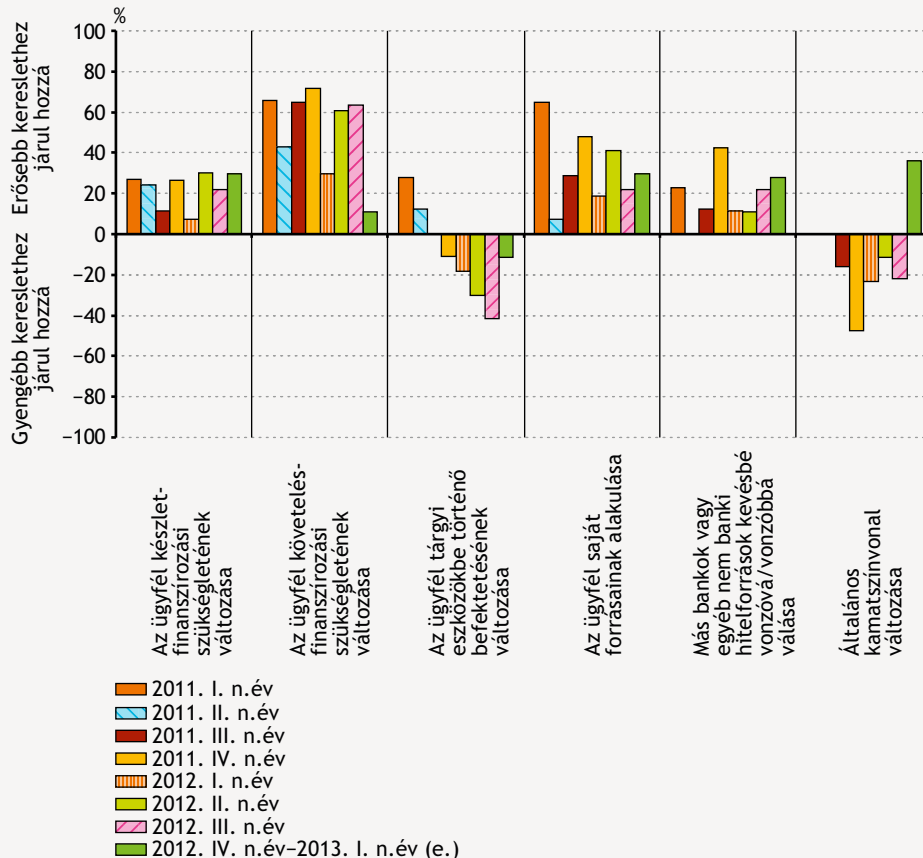
(a növekedést és a csökkenést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

33. ábra

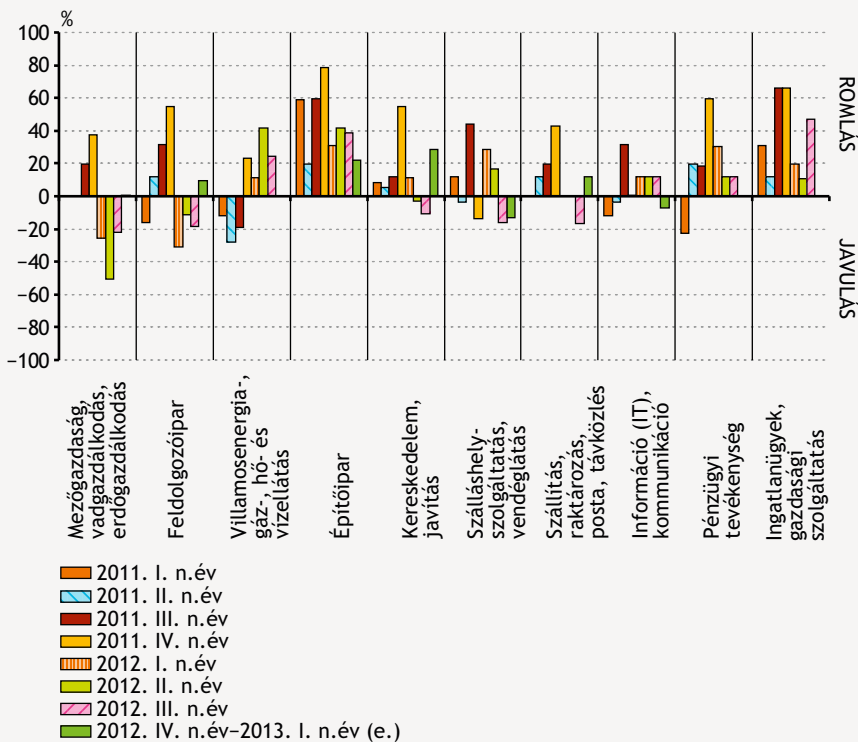
A hitelkereslet változásához hozzájáruló tényezők a vállalati hitelek esetében

(a növekedéshez és a csökkenéshez hozzájárulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

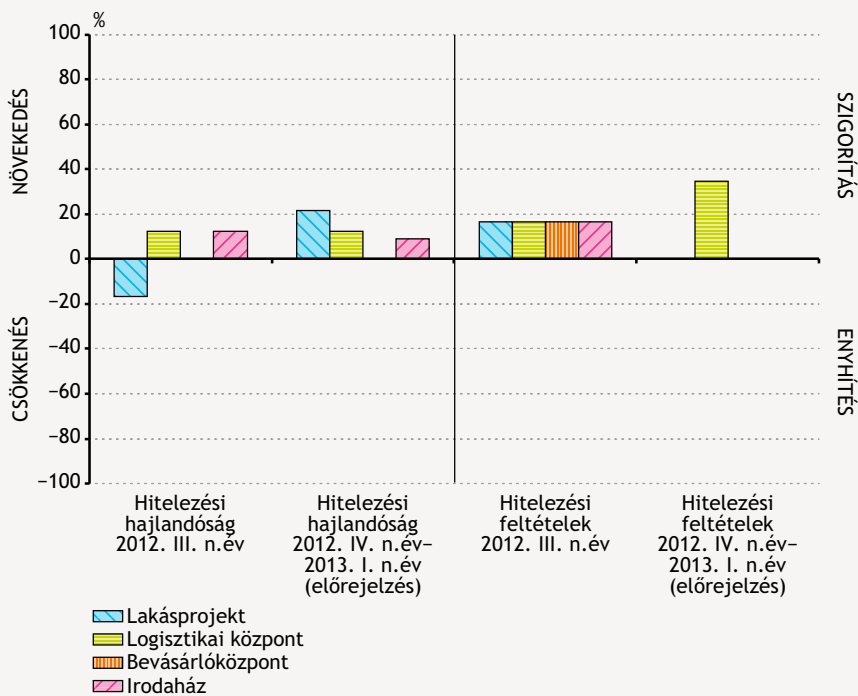
34. ábra
Az egyes ágazati portfóliók minőségének változása

(a romlást és a javulást jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

35. ábra
A kihelyezni kívánt hitelmennyiség (hitelezési hajlandóság) és a hitelezési feltételek változása az üzleti célú ingatlanhitelek terén

(a növekedést és csökkenést, illetve a szigorítást és enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

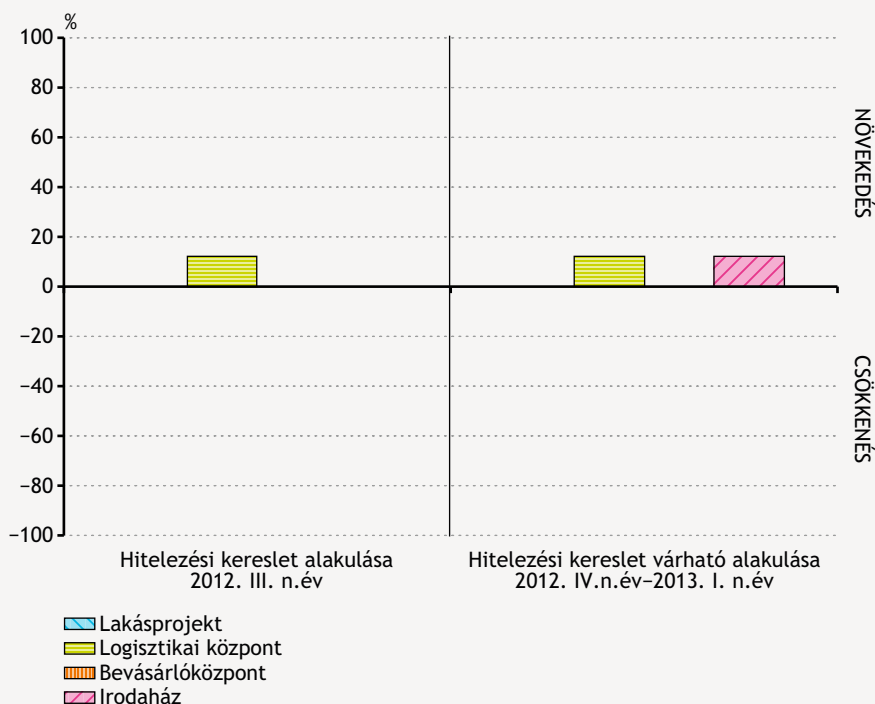

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

36. ábra

A hitelek iránti kereslet az üzleti célú ingatlanhitelezés különböző részpiacain

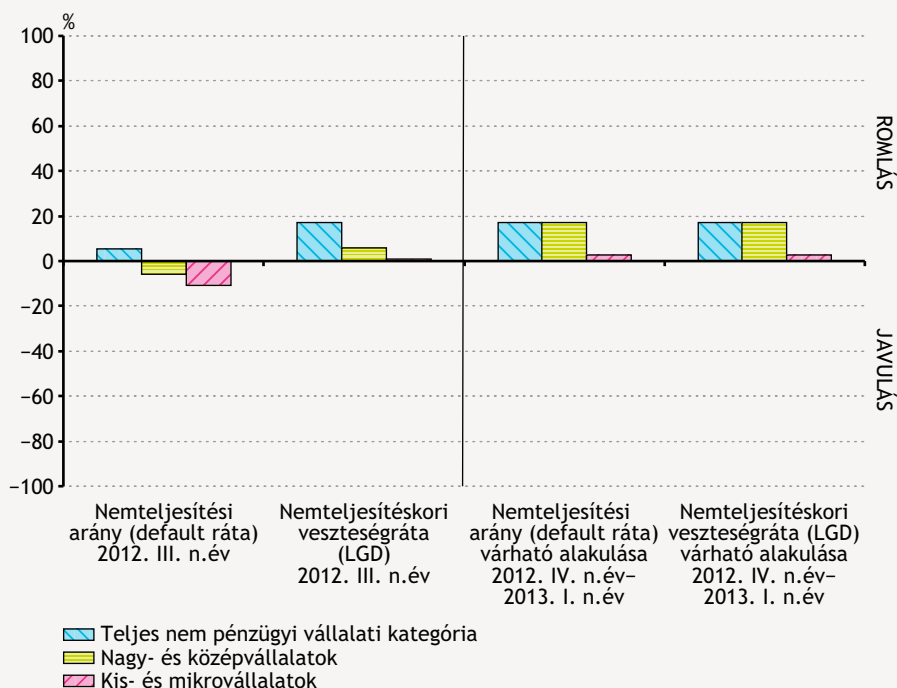
(a növekedést és csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

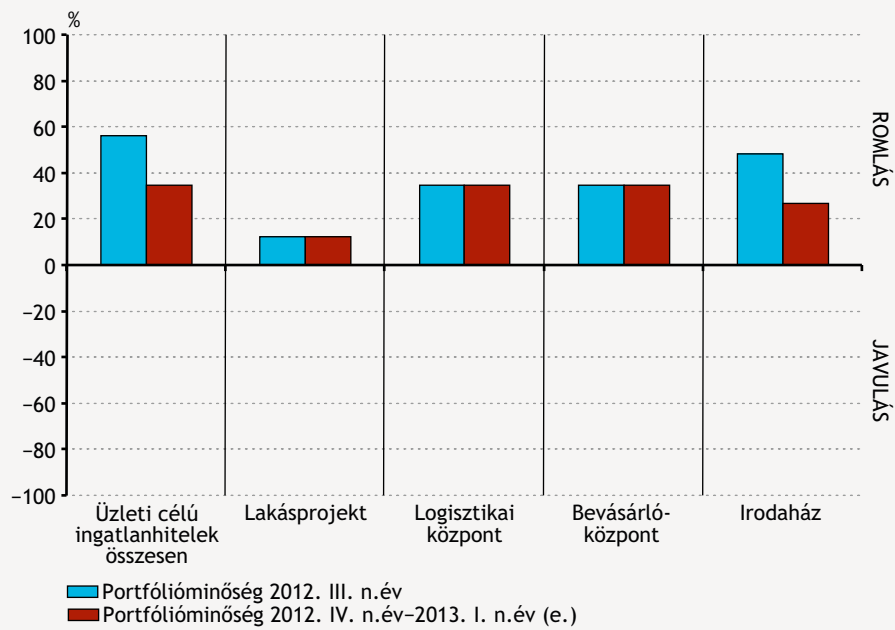
37. ábra

A vállalati hitelek kockázatoságának alakulása a nemteljesítési arányra (default ráta) és a nemteljesítéskori veszteségrátára (loss-given-default) vonatkozó válaszok alapján

(kockázatonövekedést és -csökkenést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

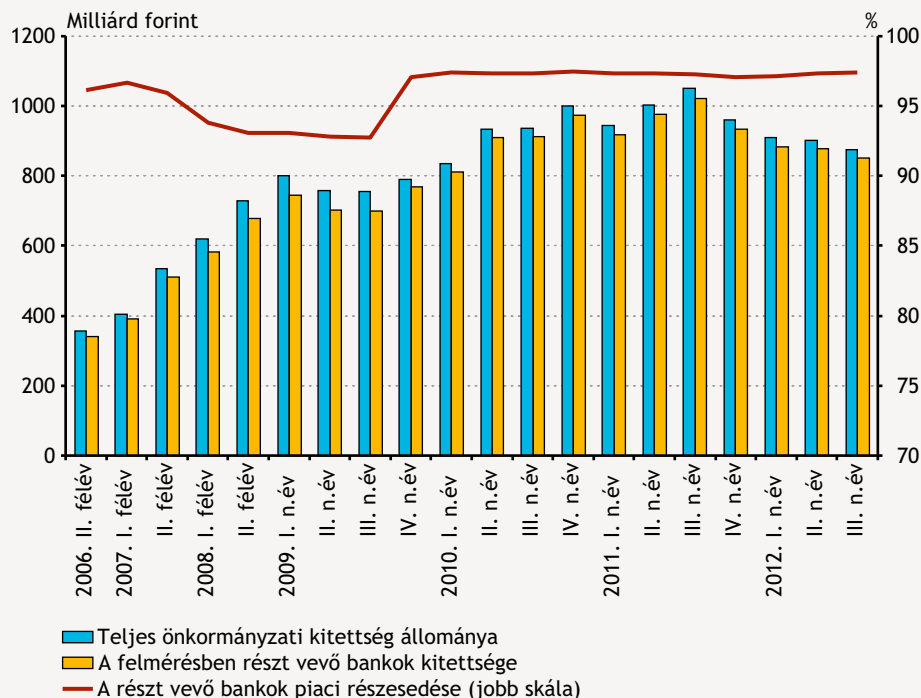
38. ábra
Az üzleti célú ingatlanhitelek portfólióminőségének változása
(a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

ÖNKORMÁNYZATI SZEGMENS

39. ábra

A teljes önkormányzati kitétség állománya és az önkormányzati kérdőívet kitöltő bankok részesedése

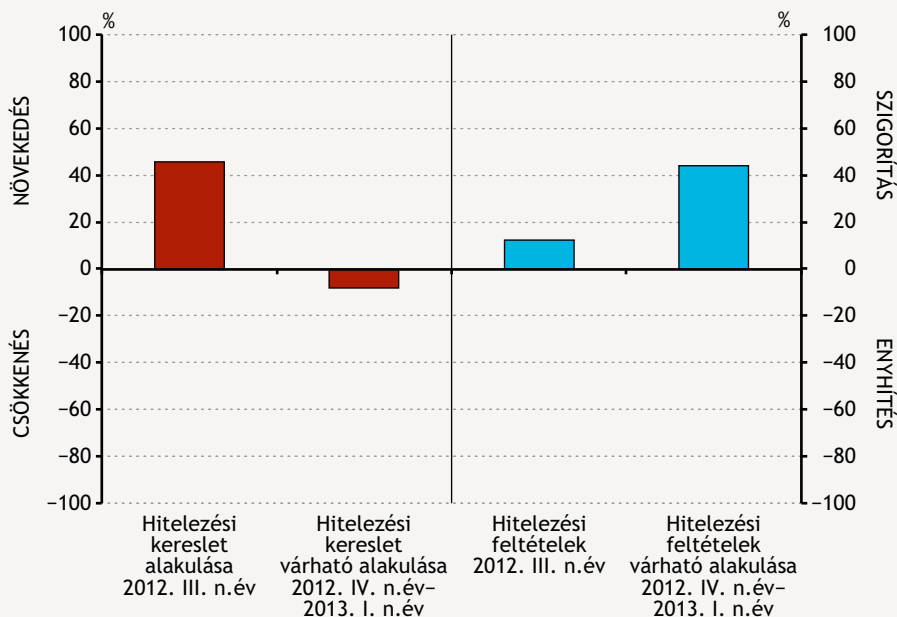

Megjegyzés: 2009-től kezdve az állományi adatok tartalmazzák a hitelintézetek és a bankfiókok állományi adatait is.

40. ábra

A hitelek iránti kereslet és a hitelezési feltételek változása az önkormányzati finanszírozásban

(a növekedést és a csökkenést, illetve a szigorítást és az enyhítést jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

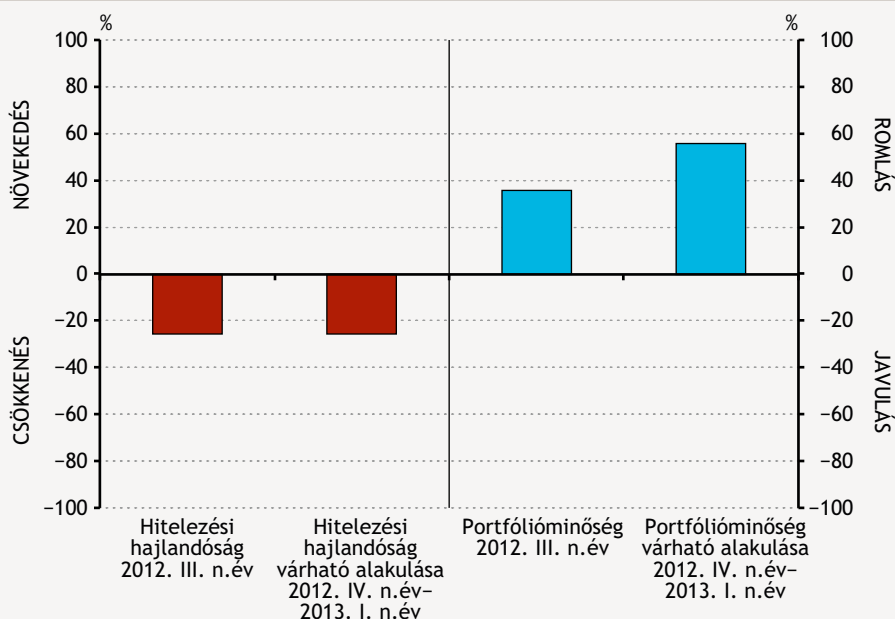

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

41. ábra

A kihelyezni kívánt hitelmennyiség, illetve portfólióminőség változása az önkormányzati finanszírozásban

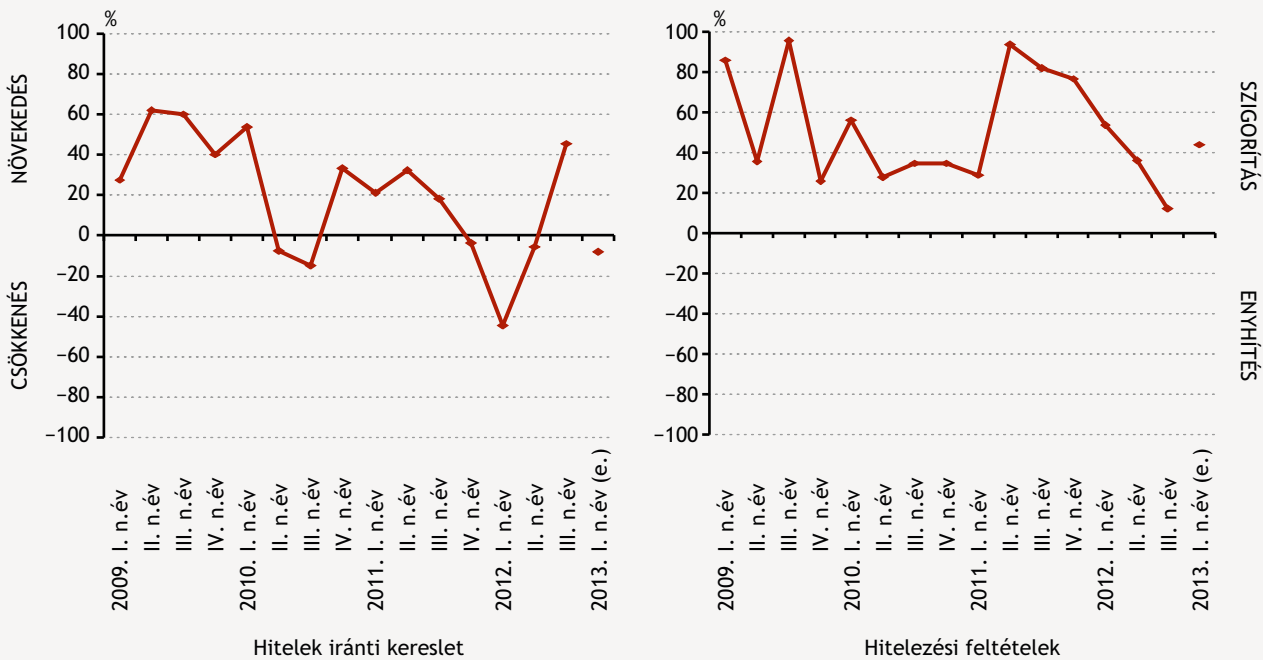
(a növekedést és a csökkenést, illetve a romlást és a javulást jelzők arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

42. ábra

A hitelek iránti kereslet és a hitelezési feltételek alakulása az önkormányzati finanszírozásban

(a növekedést/szigoritást és csökkenést/enyhítést jelző bankok arányának különbsége piaci részesedéssel súlyozva)

Megjegyzés: a szigorítás/enyhítés mértékét az ábra nem mutatja.

2. számú melléklet: Módszertani összefoglaló

Módszertanilag a felmérés minden szegmensben standard kérdőívből áll, illetve a 2010 januárjában végrehajtott felmérés óta aktuális kérdéseket is megfogalmazunk valamelyik hitelezési szegmenshez kapcsolódóan. A standard kérdőív visszatérő kérdései az előző negyedévre (korábban az előző félévre) vonatkoznak (pl. 2012. októberben 2012 harmadik negyedévére), az előretekintő kérdések pedig az éppen előttünk álló féléves időszakra (pl. 2012. októberben 2012 negyedik és 2013 első negyedévet lefedő időszak) tartalmaznak előrejelzést az előző negyedév (korábban előző félév) tendenciáihoz viszonyítva.

A változás jelzésére a válaszadók százalékában kifejezett ún. nettó változás mutatót használjuk. Ezt úgy kapjuk, hogy a változást (szigorítást/növekedést/erősödést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányából levonjuk az ellenkező előjelű változást (enyhítést/csökkenést/gyengülést) jelzők piaci részesedéssel súlyozott arányát.

A standard kérdőív rész során rákérdezzük a hitelezési hajlandóság (kihelyezni kívánt hitelmennyiség), a hitelezési standardok, a hitelezési/folyósítási feltételek változtatásaira, továbbá a válaszadó bank által érzékelt kereslet (előző negyedévben megfigyelt és következő félévre várt, szezonális hatásoktól szűrt, új hitelkérelmeken alapuló) változására, a portfólió minőségének változására, illetve vállalati kérdőív esetében a szektorok kockázati megítélésének alakulására. A felmérésben ötfokozatú skálán kapunk választ a hitelezési hajlandóság, a kereslet, a standardok/feltételek, a kockázati paraméterek tendenciáira, az ábrakészletben azonban csak az irányt mutatjuk:

- Az 1-es értékelés a kereslet nagymértékű erősödését jelenti, a hitelezési hajlandóság növekedését, jelentős szigorítást a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős növekedést a lakásokban, a kockázati paraméterek jelentős növekedését, továbbá a szektorok jelentősen kockázatosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.
- A 3-as értékelés változatlanságot jelent mind a tárgyfélév értékelésében, mind a következő félévre vonatkozó előrejelzésben.
- Az 5-ös értékelés a kereslet nagymértékű gyengülését jelenti, a hitelezési hajlandóság jelentős csökkenését, jelentős enyhítést a hitelezési standardokban/feltételekben, jelentős csökkenést a lakásokban, a kockázati paraméterek jelentős csökkenését, továbbá a szektorok jelentősen biztonságosabbá váló kockázati megítélését a felmérést megelőző félévhez képest, illetve a következő félévre vonatkozó előrejelzés esetében a jelenlegi félévhez képest.

A 2-es, illetve 4-es válaszok a szélsőséges válaszok közötti köztes helyzetértékelést (pl. valamelyest erősödő/gyengülő kereslet) teszik lehetővé.

A kérdőív szempontjából fontos kulcsszavakat a következőképpen definiáljuk.

A **kihelyezni kívánt hitelmennyiség** (hitelezési hajlandóság) a válaszadó intézmény adott szegmensben meglévő terjeszkedési, állománynövelési szándékát tükrözi.

Hitelezési feltételeket⁵ illetően megkülönböztetünk nem árjellegű, illetve árjellegű tényezőket. A nem árjellegű hitelnyújtási feltételek (pl. a fedezeti követelmények, az adós kötelezettségvállalásai, a hitel/hitelkeret maximális nagysága stb.) konkrét szerződéses feltételek, a bank csak ezek mellett hajlandó a hitel folyósítására. Az árjellegű tényezők alatt többek között a kamatszint és a forrásköltség közötti szpredre és a kockázati prémiumra kérdezzük rá.

⁵ A hitelezési standardok és a hitelezési feltételek összefüggő fogalmak, így együttesen kérdezzük rá a hitelezési feltételek és standardok összességében mért változására, majd egyesével az egyes hitelezési feltételekre.

Felmérés a hitelezési vezetők körében a bankok hitelezési gyakorlatának vizsgálatára
A 2012 harmadik negyedévére vonatkozó felmérés összesített eredménye

2012. november

Nyomda: D-Plus

H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.

